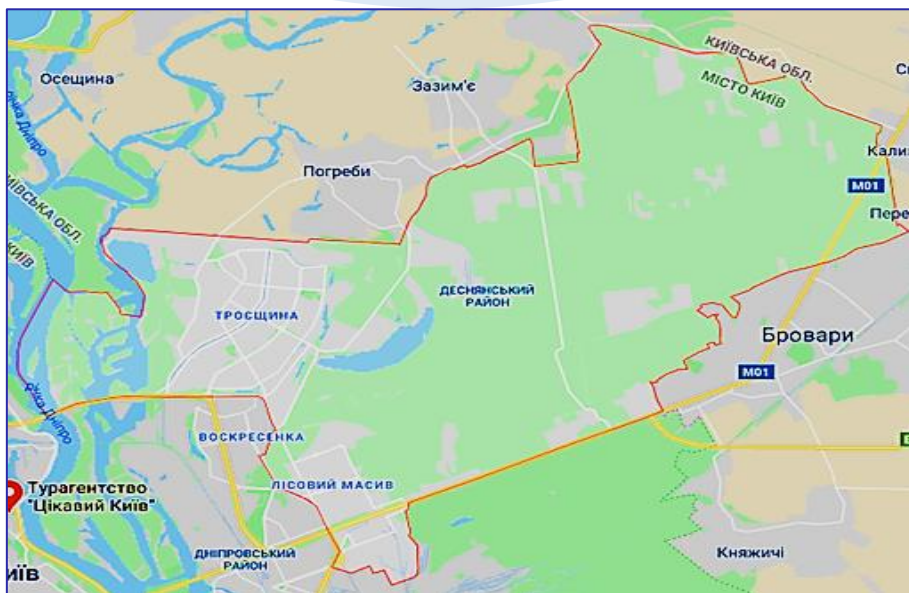

Централізована бібліотечна система
Деснянського району м. Києва
**Центральна районна бібліотека
ім. П. А. Загребельного**

Імена видатних людей у назвах вулиць Деснянського району

Красзнавчий путівник Вип. 1

Київ – 2020

Імена видатних людей у назвах вулиць Деснянського району [Текст] : красзнавчий путівник. Вип. 1 / уклад. Л. Ю. Рибалка ; відповід. ред. Н. А. Баранова. – Київ, 2020. – 136 с. – фот.

Мета видання – дослідити антропоніми вулиць Деснянського району, простежити життєвий та творчий шлях видатних людей України та світу, іменами яких вони названі.

У виданні подано інформацію про житлові масиви району, розташування їх вулиць, про кінцеві межі їх прилягання, час їх заснування, перейменування, а також біобібліографічну інформацію про персоналію, іменем якої названо вулицю, бульвар чи проспект.

Матеріали у виданні згруповані та розташовані за назвами трьох житлових масивів Деснянського району – Вигурівщини-Троєщини, Лісового масиву та котеджного селища Деснянське, а в межах масивів – за алфавітом прізвищ видатних людей, на честь яких вулиці отримали свої назви. Серед цих особистостей – відомі вчені, космонавти, архітектори, композитори, хореографи, письменники, актори, державні, політичні та військові діячі України та світу.

Всього до видання ввійшло 26 назв вулиць Деснянського району столиці.

Житлові масиви: *селище Троєщина, селище Биківня, місцевість Куликове* не ввійшли до даного випуску видання, однак увійдуть до наступних випусків.

Запропоноване видання складено на основі джерел з фондів бібліотек ЦБС Деснянського району та матеріалів інтернет-ресурсів.

Видання має довідковий апарат, до якого входять: передмова, зміст, допоміжний іменний покажчик авторів та назв творів.

Джерела подано за період з 1986 по 2020 роки.

Відбір матеріалу закінчено у травні 2020 року.

Видання насамперед адресовано школярам, студентам, педагогам, бібліотечним працівникам та всім, хто цікавиться історією Деснянського району, походженням назв його вулиць, кому не байдужа наукова та культурна спадщина, яку залишили своїм нащадкам відомі особистості.

Укладач: Рибалка Л. Ю.
Відповідальний редактор: Баранова Н. А.

Контактна інформація:

м. Київ, вул. Драйзера, 6
тел.: 546-90-45
546-45-49

імейл: library141@ukr.net
вебсторінка: <http://desnabib.kiev.ua>
<http://www.facebook.com/desnabib>

Зміст

Передмова	2
Антропоніми житлових масивів Деснянського району	10
1. Житловий масив Вигурівщина-Троєщина	10
	11
<i>Вулиця Оноре де Бальзака</i>	11
Оноре де Бальзак	11
Біографія	11
Творчість	13
Відзнаки та нагороди	14
Вшанування пам'яті	14
Бібліографія	15
<i>Вулиця Вікентія Беретті</i>	16
Беретті Вікентій Іванович	16
Біографія	16
Роботи та проекти	17
Відзнаки та нагороди	18
Вшанування пам'яті	18
Бібліографія	19
<i>Бульвар Леоніда Бикова</i>	20
Биков Леонід Федорович	20
Біографія	20
Творчість	21
Відзнаки та нагороди	22
Вшанування пам'яті	22
Відзнаки та нагороди	22
Бібліографія	24
<i>Бульвар Володимира Висоцького</i>	25
Висоцький Володимир Володимирович	25
Біографія	25
Фільмографія	27
Дискографія	28

Відзнаки та нагороди	28
Вшанування пам'яті	28
Бібліографія	30
<i>Вулиця Костянтина Данькевича</i>	31
Данькевич Костянтин Федорович	31
Біографія	31
Творчість	32
<i>Основні твори</i>	33
Відзнаки та нагороди	33
Вшанування пам'яті	34
Бібліографія	34
<i>Вулиця Теодора Драйзера</i>	35
Драйзер Теодор Герман Альберт	35
Біографія	35
Творчість	36
Відзнаки та нагороди	38
Вшанування пам'яті	38
Бібліографія	38
<i>Вулиця Миколи Закревського</i>	39
Закревський Микола Васильович	39
Біографія	39
Наукова діяльність	40
Вшанування пам'яті	42
Бібліографія	42
<i>Вулиця Миколи Лаврухіна</i>	43
Лаврухін Микола Васильович	43
Біографія	43
Діяльність	45
Вшанування пам'яті	45
Бібліографія	46
<i>Вулиця Серґа Лифаря</i>	46
Лифар Сер	47
Біографія	47

<i>Життя танець</i>	47
<i>Життя поза балетом</i>	49
<i>Повернення в Україну</i>	49
Відзнаки та нагороди	50
Вшанування пам'яті	50
Бібліографія	51
 <i>Проспект Володимира Маяковського</i>	53
Маяковський Володимир Володимирович	53
Біографія	53
Творчість	55
Маяковський і Україна	56
Відзнаки та нагороди	56
Бібліографія	57
 <i>Вулиця Архітектора Ніколаєва</i>	57
Ніколаєв Володимир Миколайович	58
Біографія	58
Архітектурні проекти	60
Вшанування пам'яті	61
Бібліографія	61
 <i>Вулиця Марини Цветасвої</i>	62
Цветаєва Марина Іванівна	62
Біографія	62
Творчість	63
Вшанування пам'яті	65
Бібліографія	66
 <i>Проспект Романа Шухевича</i>	67
Шухевич Роман Осипович	67
Біографія	68
Відзнаки та нагороди	69
Вшанування пам'яті	70
Бібліографія	72

2. Житловий масив Лісовий	73
<i>Вулиця Космонавта Волкова</i>	74
Волков Владислав Миколайович	74
Біографія	74
Спортивна та літературна діяльність	75
Відзнаки та нагороди	76
Вшанування пам'яті	76
Вебсторінки	77
<i>Вулиця Академіка Курчатова</i>	78
Курчатов Ігор Васильович	78
Біографія	78
Досягнення	80
Відзнаки та нагороди	80
Вшанування пам'яті	81
Бібліографія	82
<i>Вулиця Миколи Матеюка</i>	83
Матеюк Микола Антонович	83
Біографія	83
Відзнаки та нагороди	84
Вшанування пам'яті	85
Бібліографія	85
<i>Вулиця Мілютенка</i>	86
Мілютенко Дмитро Омелянович	86
Біографія	86
Фільмографія	87
Відзнаки та нагороди	88
Вшанування пам'яті	88
Бібліографія	89
<i>Вулиця Шолом-Алейхема</i>	90
Шолом-Алейхем	90
Біографія	90
Творчість	91
Вшанування пам'яті	92
Бібліографія	93

3. Житловий масив Котеджне селище Деснянське 95

<i>Вулиця Олександра Білаша</i>	96
Білаш Олександр Іванович	96
Біографія	97
Творчість	97
Відзнаки та нагороди	98
Вшанування пам'яті	98
Бібліографія	99
 <i>Вулиця Григорія Верьовки</i>	100
Верьовка Григорій Гурійович	100
Біографія	100
Творча діяльність	101
<i>Композитор – новатор</i>	101
<i>Диригент Українського Народного хору</i>	102
Відзнаки та нагороди	103
Вшанування пам'яті	103
Бібліографія	104
 <i>Вулиця Павла Вірського</i>	105
Вірський Павло Павлович	105
Біографія	101
Творчість	108
<i>Танці і хореографічні картини</i>	108
<i>Постановки балетів</i>	108
Відзнаки та нагороди	108
Вшанування пам'яті	109
Бібліографія	110
 <i>Вулиця Миколи Гришка</i>	111
Гришко Микола Миколайович	111
Біографія	111
Наукова діяльність	112
Публікації	113
Відзнаки та нагороди	113
Вшанування пам'яті	113
Бібліографія	114

<i>Вулиця Олександра Даля</i>	115
<i>Вулиця Миколи Плахотнюка</i>	116
Плахотнюк Микола Григорович	116
Біографія	116
Учасник українського правозахисного руху	117
Відзнаки та нагороди	118
Вшанування пам'яті	119
Бібліографія	119
<i>Вулиця Андрія Сови</i>	120
Сова Андрій Корнійович	120
Біографія	120
Творчість	122
<i>Фільмографія</i>	122
Відзнаки та нагороди	123
Вшанування пам'яті	123
Бібліографія	124
<i>Вулиця Василя Сухомлинського</i>	125
Сухомлинський Василь Олександрович	125
Біографія	125
Творчість	126
<i>Педагогічні праці</i>	127
<i>Твори для дітей</i>	127
<i>Вислови В. О. Сухомлинського</i>	128
Вшанування пам'яті	129
Бібліографія	129
Іменний покажчик авторів та назв творів	131

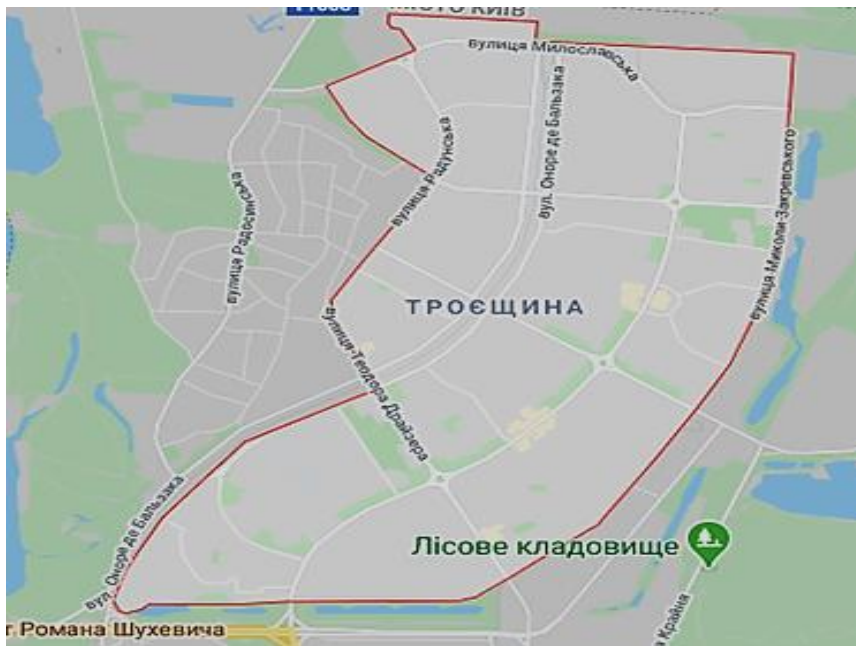

Антропоніми вулиць житлових масивів Деснянського району

Міста, як і люди. У кожного своя доля, своє обличчя, свій характер, свій ритм життя. Кожна вулиця в місті – це невелика частка його історії, розвитку. Кожна має своє ім'я.

Серед усього розмаїття назв вулиць можна виділити ті, що пов'язані з прізвищами видатних людей науки, культури, освіти, державних та військових діячів (антропоніми).

**Житловий масив
ВИГУРІВЩИНА-ТРОЄЩИНА**

(побудований на місці села Вишурівщина і прилеглих до нього
луках, у 1982–1987 роках масив мав назву Троєщина, сучасна
назва — з 1987 року, площа 3265 га, населення бл. 280 000,
має 25 вулиць, з них 13 вулиць-антропонімів).

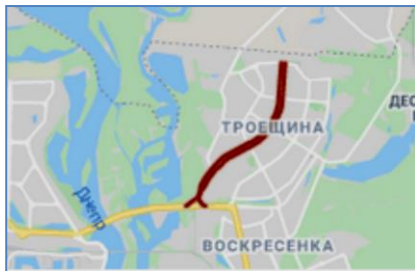
Вулиця Оноре де Бальзака

Пролягає: від проспекту Романа Шухевича до Милославської вулиці.

Виникла: у 1983 році під назвою 5-а Нова.

Сучасна назва: на честь французького письменника Оноре де Бальзака — з 1983 року.

Протяжність: 5200 м.

**Бальзак
Оноре де
(1799-1842)**

французький романіст
і драматург

Великий майстер романів.

Маючи приналежність до дворянського роду, він сам пізніше додав частинку «де» до свого імені.

Біографія

Народився в місті Тур (Франція) **20 травня 1799 року.**

Батьки не дуже опікувались його освітою у дитинстві. Тому в гімназії в Турі, а потім в Вандомському коледжі він був дуже слабким студентом, але ненаситним читачем.

У 1814 році родина Бальзаків оселяється в Парижі. Оноре продовжує навчання у приватних школах.

У 1816 році він почав вивчати право в Сорбонні, мав практику в адвокатській конторі. Але після отримання ліцензії в 1819 році вирішив відмовитися від права на користь літератури.

З 1823 року Бальзак почав писати. Перші його романи написані в дусі романтизму. Сам автор вважав їх невдалими і намагався про них не згадувати.

З 1825 по 1828 рік Бальзак намагався зайнятися видавничою діяльністю, але зазнав невдачі.

Голодуючи та мешкаючи на горищах Парижа, Бальзак почав писати сенсаційні романи на замовлення, публікуючи їх під псевдонімом.

Протягом всього свого життя він працював з гарячковою активністю, спав кілька годин ввечерами і писав з півночі до полудня наступного дня. Він майже постійно виривався з боргів, які зростали швидше, ніж надходження від його ділових починань.

Першим успіхом Бальзака була книга *«Шуани»* (1829), за нею була опублікована *«Шагренева шкіра»* (1831).

У наступні 20 років він представив величезну колекцію романів і новел під назвою *«Людська комедія»*. Ця велика робота відтворювала французьке суспільство свого часу, докладно описуючи деталі життя більш ніж 2000 фігур з кожного класу та професії.

Непривабливий, незграбний чоловік, Бальзак, однак, мав вельми відомі зв'язки.

Одружився він лише за кілька місяців до смерті, з польською графинею Евеліною

Ганською, з якою вів романтичне листування протягом 18 років. Саме завдяки спілкуванню з Ганською Бальзак відвідав Україну.

Бальзак відвідував Україну двічі, у період з 1847-1850 роки.

Окрім с. Верхівні, маєтку Ганської, він кілька разів був у місті Бердичеві. Україна вразила його своїми полями і родючою землею.

Разом з Ганською Бальзак відвідав Київ і так описав його красу і велич: «...Ось я і побачив цей Північний Рим, це татарське місто з трьомастами церквами, з багатствами Лаври і Святої Софії українських степів. Добре поглянути на це ще разок...».

Помер Оноре де Бальзак **18 серпня 1850 року у Парижі.**

Поховали письменника з усіма можливими почестями. Відомо, що його труну під час похорону по черзі несли всі видатні літератори Франції того часу, включаючи Олександра Дюма і Віктора Гюго.

Творчість

Ще на ранніх етапах творчості Бальзак виявив схильність писати твори циклами, внаслідок чого виник задум об'єднати всі романи в епопею.

У 1840 році з'явилась і назва – «Людська комедія».

До епопеї увійшли майже всі створені Бальзаком романи.

Останній роман Бальзака «Селяни» залишився незавершеним.

Широковідомі твори: *"Гобсек"* (1830), *"Шагренева шкіра"* (1833), *"Ежені Гранде"* (1833), *"Батько Горіо"* (1834), *"Втрачені ілюзії"* (1843).

Відзнаки та нагороди

У 1845 році Бальзака нагородили *Орденом Почесного легіону*.

Вшанування пам'яті

У квітні 1959 року в колишній садибі Ганських (с. Верхівня) було відкрито кімнату-музей *Оноре де Бальзака*, у 1999 році тут засновано *Житомирський літературно-меморіальний музей Оноре де Бальзака*.

1983 – на честь відомого французького письменника названа одна з вулиць *Деснянського району* м. Києва.

2011 – у м. Бердичів було відкрито *пам'ятник* славетному письменнику.

Щороку у день народження Оноре де Бальзака 20 травня у с. Верхівні проводиться *Міжнародне літературно-мистецьке свято «Весна Прометея»*.

Музей Оноре де Бальзака
(Сахе, Франція).

На честь відомого письменника названо *астероїд головного поясу (18430 Balzac)*, відкритий 14 січня 1994 року.

Бібліографія

Бальзак, О. Гобсек [Текст] : повість / О. Бальзак ; пер. з фр. Вікторії Глуховської. – Київ : BookChef : Форс Україна, 2019. – 91 с. : іл. – (Читака).

Дамы сердца Оноре де Бальзака [Текст] : [літературоведческие исследования] // Всесвітня література в сучасній школі. – 2014. – № 5. – С. 11-15.

Дениско, Наталія. Прометей і Північна зірка. Оноре де Бальзак і Україна [Текст] : літературна вітальня // Всесвітня література в сучасній школі. – 2013. – № 11/12. – С. 69-74.

Закоханий в Україну [Текст] : 20 травня - 220 років від дня народження Оноре де Бальзака // Шкільна бібліотека. – 2019. – № 4. – С. 73-76 : портр.

Макаренко, Гарій. Коли насправді вінчався Бальзак [Текст] : [уточнення дати вінчання Бальзака з графінею Евеліною Ганською] // Літературна Україна. – 2014. – 30 жовт. (№ 42). – С. 15 : фото.

Музей Бальзака на Житомирщині [Електронний ресурс] : літературно-меморіальний музей Оноре де Бальзака. – Електрон. текст. – Режим доступу: <https://balzac-museum.com/>, вільний (дата звернення: 2012). – Назва з екрана. – Мова укр.

Шпак, Віктор. Оноре де Бальзак: "Я прагну до України, як до оазису в пустелі" [Текст] : 220 років тому народився видатний письменник, який був закоханий в Евеліну Ганську і красу нашого краю // Урядовий кур'єр. – 2019. – 18 трав. (№ 92). – С. 6 : фот.

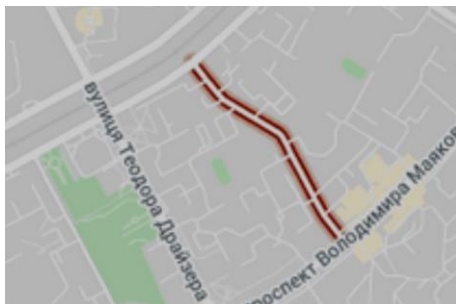
Вулиця Вікентія Беретті

Пролягає: від вул. Оноре де Бальзака до проспекту Володимира Маяковського.

Виникла: у 80-і рр. 20 ст. під назвою «вул. Нова».

Сучасна назва: на честь архітектора Беретті В. І. з 1983 року.

Протяжність: 720 м.

Беретті Вікентій Іванович (1781-1842)

російський та український архітектор
італійського походження,
академік Петербурзької Академії
мистецтв,
професор архітектури

*Побудовані ним споруди є окрасою
столиці України.*

Біографія

Народився **14 червня 1781 року** у заможній родині
у м. Києві.

1804 – закінчив Петербурзьку академію мистецтв;

1809 – обрано почесним членом Академії мистецтв;

1825 – створення монумента на місці хрещення київського князя Володимира в Херсонесі;

1831 – професор архітектури;

1833 – призначено членом комітету будівель та гідравлічних робіт;

1835 – перемога на конкурсі проекту Київського університету (Червоний корпус);

1837 – направлений до Києва на постійне місцеперебування, займає посаду архітектора і члена будівельного комітету;

З 1840 – викладав у Київському університеті.

Помер **6 серпня 1842 року** в м. Києві, похований на Байковому кладовищі.

Роботи та проекти

Більшість робіт В. І. Беретті виконані у стилі класицизму.

За участі архітектора розроблено проекти таких університетських установ: *Астрономічної обсерваторії, Ботанічного саду та оранжереї.*

Астрономічна обсерваторія

Вікентій Іванович Беретті спланував прилеглі до Головного корпусу університету території та нові міські магістралі –

Володимирську вулицю, Бібіковський бульвар (нині – бульвар Тараса Шевченка).

*Міжнародний центр
культури і мистецтв*

1839 – зведення за проектом В. І. Беретті *Інституту шляхетних дівчат* (нині – *Міжнародний центр культури і мистецтв*).

В. І. Беретті займався також завершенням спорудження *католицького костелу* (1837-1839), проектуванням *1-ї чоловічої гімназії*, укріпленням залишків *Золотих воріт*.

В. І. Беретті є співавтором генерального плану Києва.

Відзнаки та нагороди

- Кавалер орденів Святого Володимира 4-го ступеня, Святої Анни 3-го ступеня і Святого Станіслава 3-го ступеня.
- Знак відзнаки «*За XXX років бездоганної служби*»

Вшанування пам'яті

Ім'ям Вікентія Беретті у 1983 році названо вулицю в Деснянському районі столиці.

15 жовтня 2009 року на фасаді Червоного корпусу Київського університету встановлено меморіальну дошку видатному архітектору Вінченцо Беретті з написом «*від вдячних українського та італійського народів*»

Бібліографія

Гирич, І. Б. Під захистом святого Володимира. Університет та його околиці [Текст] – Київ : Либідь, 2014. – 79 с. : іл., портр.

До ювілею Вікентія Беретті [Текст] : 235 років від дня народження Вікентія Івановича Беретті // Шкільна бібліотека. – 2016. – № 5. – С. 9 : фот., портр.

Зодчі Беретті та їхнє надбання [Електронний ресурс] : 235 років від дня народження В. І. Беретті і 200 років від дня народження О. В. Беретті // Центральний державний історичний архів України. – Електрон. текст. – Режим доступу: https://cdiak.archives.gov.ua/v_Zodchi_Beretti.php, вільний (дата звернення: 2016). – Назва з екрана. – Мова укр.

Осипчук, И. "Когда и почему здание киевского университета стало красным, установить пока не удалось..." [Текст] : ровно 175 лет назад скончался архитектор Викентий Беретти // Факты и комментарии. – 2017. – 23 авг. (№ 120). – С. 26 : фот.

Ульяновський, В. І. Диво й дива київського Володимирського собору [Текст]. – Київ : Либідь, 2016. – 431 с. : іл., портр.

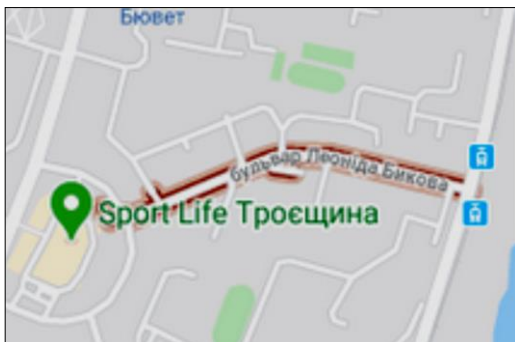
Бульвар Леоніда Бикова

Пролягає: від вулиці Миколи Закревського до проспекту Володимира Маяковського.

Виник: у середині 1980-х років під назвою «Бульвар 3-й».

Сучасна назва: на честь українського актора та режисера Л. Ф. Бикова — з 1987 року.

Протяжність: 650 м.

Биков
Леонід Федорович
(1928–1979)

український радянський актор,
режисер і сценарист,
заслужений артист УРСР,
заслужений артист РСФСР,
народний артист УРСР

Справжня його загадка – в природній етичності його творчості.

Біографія

Народився **12 грудня 1928 року** в Знам'янка Слов'янського району Донецької області.

У дитинстві мріяв стати льотчиком. Двічі випробовував долю і намагався вступити в льотне училище, але його не брали, аргументуючи відмову низьким ростом.

У 1941 році кардинально поміняв своє прагнення і вступив до Харківського театрального інституту. Після його закінчення 9 років працював в Харківському державному академічному театрі імені Тараса Шевченка.

Пізніше став сценаристом сатиричного кіножурналу «Фітіль».

Протягом восьми років був актором і режисером кіностудії «Ленфільм».

З 1969 року працював на Київській кіностудії імені Олександра Довженка.

Актор помер у віці п'ятдесяти років, потрапивши **11 квітня 1979 року** в автомобільну катастрофу. Поховали на Байковому кладовищі в Києві.

Творчість

Однією з перших знакових акторських робіт Леоніда стала роль Петра Мокіна у фільмі «Приборкувач тигрів» (1954).

Свою першу головну роль виконав в комедії Анатолія Граника «Максим Перепелиця» (1955). Його герой дуже полюбився глядачеві, і картина принесла Бикову всенародну популярність.

Опинившись на хвилі слави, Леонід став отримувати величезну кількість пропозицій. Не можна не відзначити роль сором'язливого і скромного хлопця Альоши в мелодрамі «Альошкіна любов» (1960). На цю роль пробувалися багато знаменитих акторів тих часів, але дісталася вона чарівному і усмішливому Бикову.

У 1964 році Леонід випустив свою першу повнометражну режисерську роботу «Зайчик», в якій також виконав роль головного героя – недотепа-гримера.

Слідом вийшла ще одна картина, в якій Биков виступив не тільки як режисер і виконавець головної ролі, а й став одним з сценаристів. Це був фільм «У бій ідуть одні старики», який підкорив глядачів і назавжди увійшов в золоту класику радянського кінематографа.

Останньою роботою цього талановитого актора і режисера стали зйомки знаменитої військової драми «Ати-бати, йшли солдати...», де Биков виступив режисером і виконав роль єфрейтора Віктора Святкіна (1976).

Визнання та нагороди

- Заслужений артист УРСР (1958);
- Заслужений артист РСФСР (1965);
- Народний артист УРСР (1974);
- Лауреат Всесоюзного кінофестивалю в номінації «Перші премії за акторську роботу» (1974);
- Лауреат Всесоюзного кінофестивалю в номінації «Перші премії за художні фільми» (1974);
- Лауреат Державної премії УРСР ім. Т. Г. Шевченка (1977);
- Орден Жовтневої Революції (1978);
- Нагрудний значок «Відмінник культурного шефства над Збройними Силами СРСР»

Вшанування пам'яті

- 1982 – на згадку про талановитого актора і режисера Леонід Осика зняв фільм "... якого любили всі".

- на честь Бикова названий *бульвар Леоніда Бикова* у місті *Київ* (1987), вулиці у містах *Харків, Суми, Кривий Ріг, Покровськ, Дружківка, Краматорськ, Слов'янськ*.
- 1994 – Міжнародний Астрономічний Союз привласнив однієї з малих планет ім'я «*Биків*».
- 2001 – *Пам'ятник військовим льотчикам*, прообразом якого став кінообраз Леоніда Бикова з фільму «В бій йдуть лише старі».
- 2016 – *Меморіальні дошки* на честь Леоніда Бикова. (адміністративний корпус кіностудії імені Олександра Довженка у Києві та будинок театру ім. Т. Шевченка у Харкові).
- 2018, *грудень* – на державному рівні в Україні відзначалась пам'ятна дата – *90 років з дня народження Леоніда Бикова*.

Меморіальна дошка на фасаді театру ім. Т. Г. Шевченка , Харків

Пам'ятник військовим льотчикам, Київ

Фільми про Леоніда Бикова:

- «... якого любили всі» (1982);
- «Щоб пам'ятали... Леонід Биков» (1996);
- «Не стріляйте в білих лебедів» (2004);
- «Леонід Биков. На останньому диханні» (2005);
- «Як йшли кумири. Леонід Биков» (2006);

- «Моя правда. Леонід Биков» (2007);
- «Посмішка Маестро» (2008);

Бібліографія

Апросьяненко, О. О. Кіномистецтво України ХХ століття [Текст] // Мистецтво в школі. – 2013. – № 5. – С. 9-13.

Гойденко, Ольга. Маестро кіно [Текст] : [актор, режисер і сценарист Леонід Биков] // Порадниця. – 2020. – 9 квіт. (№ 15). – С. 1, 4 : фот.

Дорош, Євген. Биков любив сільських дівчат і свіже молоко [Текст] : [зйомки фільму "Максим Перепелиця"] // Пенсійний кур'єр. – 2020. – 27 берез. (№ 13). – С. 12 : фот.

Його картини стали явищем [Текст] : 12 груд. 2013 року виповнилося б 85 років видатному українському та радянському акторові, режисеру Леоніду Бикову // Культура і життя. – 2013. – 13 груд. (№ 50). – С. 5 : фот.

Леонід Биков. Прибулець, що відбув [Електронний ресурс] : [до 90-річчя українського кіноактора Леоніда Бикова] // Укрінформ. – Електрон. текст. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/2598839-leonid-bikov-pribulec-so-pisov.html>, вільний (дата звернення: 03.01.2020). – Назва з екрана. – Мова укр.

У м. Києві з'явиться сквер Леоніда Бикова [Текст] : [у Дніпровському районі м. Києва з'явиться новий сквер, названий на честь видатного актора Леоніда Бикова] // Культура і життя. – 2013. – 13 груд. (№ 50). – С. 3 : фот.

Шелест, Валерія. Леонид Быков: Работа сердцем [Текст] : [украинский советский актер, режиссер и сценарист] // Личности. – 2019. – № 8. – С. 14-31 : фот.

Яновська, Людмила. Він не міг ударити людину [Текст] : ювілейна дата Леоніда Бикова – привід ще раз подякувати долі, що він був нашим співвітчизником // Урядовий кур'єр. – 2013. – 12 груд. (№ 230). – С. 12 : фот.

Бульвар Володимира Висоцького

Пролягає: від вулиці Миколи Закревського до проспекту Володимира Маяковського.

Виник: у 1980-ті роки під назвою Бульвар 2-й.

Сучасна назва: на честь радянського поета, співака та актора Володимира Висоцького — з 1987 року.

Протяжність: 650 м

Висоцький Володимир Володимирович (1938–1980)

видатний радянський актор,
співак і поет,
класик жанру авторської пісні,
заслужений артист РРФСР,
лауреат Державної премії СРСР.

*Він тонко відчував людей, події, що відбувалися навколо –
все це відображалося в його піснях.
Він не боявся говорити правду.*

Біографія

Народився **25 січня 1938 року** в Москві в родині військового – уродженця міста Києва.

У 1955 році Висоцький закінчує середню школу і вступає до Московського інженерно-будівельного інституту імені В. В. Куйбишева, з якого йде, не провчившись навіть і року.

У літку 1956 року вступає до Школи-студії МХАТ імені В. І. Немировича-Данченка на акторське відділення.

Зі школою-студією пов'язаний його перший шлюб — на першому курсі Висоцький знайомиться з Ізольдою Жуковою, яка пізніше стала його дружиною.

У 1960 році, закінчивши студію, працює в Московському драматичному театрі імені О. С. Пушкіна і декілька місяців у Московському театрі мініатюр. Тоді ж починає зніматися в кіно («Однолітки», 1959; «Кар'єра Діми Горіна», 1961).

У 1960–1961 роках з'являються і перші пісні. Першою піснею вважають «Татуювання» (1961).

У 1964 році Висоцький вступає до Московського театру драми і комедії на Таганці, де працює все останнє життя.

У 1967 році з виходом фільму «Вертикаль» Висоцький ураз стає відомим. Фільм став успішним, на думку багатьох, завдяки його пісням.

Цей рік знаменний знайомством із польською актрисою Мариною Владі, майбутньою дружиною.

29 листопада 1971 року — прем'єра «Гамлета» в Театрі на Таганці, головну роль в якому виконав Висоцький. Ця роль пізніше вважалася «візитною карткою» актора.

16 квітня 1980 року відбулася остання кінозйомка концерту Висоцького в Ленінградському ВДТ, де він виконував пісні «Кони привередливые», «Купола», «Охота на волков» та розповідав про свою творчість.

22 травня 1980 року відбувся один з останніх концертів Висоцького (в м. Калінінграді).

Помер артист **25 липня 1980 року** у своїй квартирі на Малій Грузинській, 28. Висоцький не впорався із власним ритмом життя, не витримало серце.

28 липня 1980 року Висоцького ховала, здавалося, вся Москва, хоча офіційного повідомлення про смерть не було — в цей час проходила московська Олімпіада. Тільки над віконцем театральної каси було вивішене скромне оголошення: *«Помер актор Володимир Висоцький»*.

Фільмографія:

- 1959 — Однолітки — Петя.
- 1961 — Кар'єра Діми Горіна — Софрон.
- 1962 — 713-й просить посадку — Солдат морської піхоти.
- 1963 — Штрафний удар — Юрій Нікулин.
- 1963 — Живі і мертві — веселий солдат.
- 1965 — Наш дім — Механік.
- 1965 — На завтрашній вулиці — Пьотр Маркін.
- 1965 — Кухарка — Андрей Пчолка.
- 1966 — Вертикаль — Володя.
- 1966 — Я родом з дитинства — капітан-танкіст.
- 1967 — Короткі зустрічі — Максим.
- 1968 — Інтервенція — Мішель Воронов / Євгеній Бродський.
- 1968 — Служили два товариша — Брусенцов
- 1968 — Хазяїн тайги — Рябой.
- 1969 — Небезпечні гастролі — Жорж Бенгальський, Ніколай Коваленко.
- 1973 — Погана добра людина — Фон Корен.

1974 — Єдина дорога — Солодов.
1975 — Втеча містера Мак-Кінлі — Білл Сігер.
1975 — Єдина — Борис Ілдіч.
1976 — Розповідь про те, як цар Петро арапа женив — Ганібал.
1979 — Місце зустрічі змінити не можна — капітан Глеб Жеглов.
1979 — Маленькі трагедії — Дон Гуан

Дискографія:

1968 – «Песни из кинофильма Вертикаль» (Прощание с горами. Песня о друге. Вершина. Военная песня).
1972 – «Песни Владимира Высоцкого» (Он не вернулся из боя. Песня о новом времени. Братские могилы. Песня о земле).
1972 – «Песни Владимира Высоцкого» (Мы возвращаем Землю. Сыновья уходят в бой. Аисты. В темноте).
1974 – «Песни Владимира Высоцкого» (Корабли. Черное золото. Утренняя гимнастика. Холода, холода).
1975 – "В. Высоцкий. Песни " (Кони привередливые. Скалолазка. Москва-Одесса).
1975 – «Песни Владимира Высоцкого» (Она была в Париже. Кони привередливые. Скалолазка. Москва-Одесса).
1979 – експортний диск-гігант, до якого увійшли пісні, записані в різні роки на студії «Мелодія», але так і не видані.

Відзнаки та нагороди

1986 – звання *заслуженого артиста РРФСР (помертньо)*.
1987 – *Державна премія СРСР*.

Вшанування пам'яті

Популярність Висоцького була й залишається донині феноменальною. Обумовлюється це масштабністю його особистості, поетичним даром, унікальністю виконавської майстерності.

1981 – перша велика збірка творів Висоцького *«Нерв»*, тоді ж вийшла перша повноцінна (*«диск-гігант»*) радянська платівка.

1987 – ім'ям Володимира Висоцького названо одну з вулиць Деснянського району м. Києва.

1987 – документальний фільм *«Чотири зустрічі з Володимиром Висоцьким»* (режисер Ельдар Рязанов).

1989 – створення музею Володимира Висоцького в Москві.

Пам'ятник Володимиру Висоцькому
(м. Маріуполь, 2003).

1999 – поштова марка Росії із серії *«Популярні співаки російської естради»*.

2011 – біографічний фільм *«Висоцький. Спасибі, що живий»*.

На честь поета названий астероїд *«Владвисоцький»*

Пам'яті Висоцького присвятили вірші й пісні такі автори, як Б. Ахмадуліна, Ю. Візбор, А. Вознесенський, О. Градський, В. Доліна, Є. Євтушенко, Ю. Кім, Ю. Лоза, А. Макаревич, Б. Окуджава, Л. Філатов.

За результатами опитування ВЦІОМ, що проводилося 2010 року, Висоцький зайняв друге місце в списку *«кумирів ХХ століття»* після Юрія Гагаріна.

Бібліографія

Висоцький, В. Не вернувся із бою [Текст] : поезія Володимира Висоцького : [добірка віршів] / Висоцький Володимир ; пер. з рос. Н. Качеровська // Літературна Україна. – 2015. – 23 лип. (№ 27). – С. 12.

Высоцкая, И. К. Короткое счастье на всю жизнь [Текст] / И. К. Высоцкая. – Москва : Молодая гвардия, 2005. – 184 с. : ил. – (Библиотека мемуаров. Малая серия. Близкое прошлое ; вып. 1).

Висоцький на Таганке [Текст] / сост. С. Никулин ; худож. С. Пархомовский. – Москва : СОЮЗТЕАТР, 1988. – 96 с. : ил., портр.

Курилко, Алексей. Висоцкий: "Не надо за шею! Я петь не смогу" [Текст] : [жизнь и творчество советского поэта, актёра и автора-исполнителя песен Владимира Высоцкого] // Сегодня. Киевский выпуск. – 2017. – 21-23 июл. (№ 130). – С. 18-19 : фот.

Плохотнюк, Наталія. Володимир Висоцький і Київ [Текст] : з нашим містом пов'язане життя легендарного актора, співака, поета // Хрещатик. – 2014. – 7 серп. (№ 112). – С. 8 : фот.

Эртель, Денис. Владимир Высоцкий: Связующая нить [Текст] : [советский поэт, актёр, автор-исполнитель песен; автор прозаических произведений] // Личности. – 2016. – № 8. – С. 7-29 : фот.

Яновська, Людмила. Він не любив, коли стріляють в спину і впритул [Текст] : першим у Києві музеєм Володимира Висоцького днями задекларувала себе "Галерея Висоцький" на Подолі / Яновська, Людмила, Скрябіна, Світлана // Урядовий кур'єр. – 2014. – 6 серп. (№ 141). – С. 20 : фот.

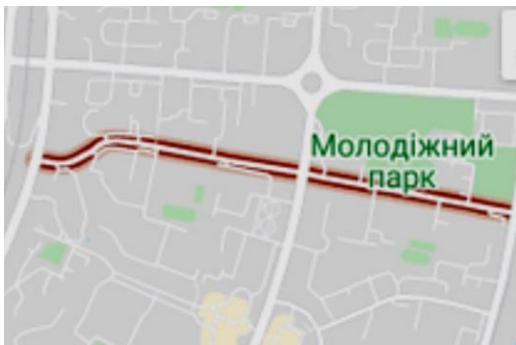
Вулиця Костянтина Данькевича

Пролягає: від вулиці Миколи Закревського до вулиці Оноре де Бальзака.

Виникла: у 80-ті роки ХХ століття під назвою Нова А.

Сучасна назва: на честь українського композитора Костянтина Данькевича — з 1987 року. Забудова — з 1988 року.

Протяжність: 1300 м.

**Данькевич
Костянтин Федорович**
(1905—1984)

український композитор,
піаніст, педагог,
музично-громадський діяч,
народний артист СРСР

Біографія

Народився **24 грудня 1905 року** в Одесі в робітничій родині з українськими традиціями, де в пошані були Тарас Шевченко, український театр, народна пісня.

У 1929 році закінчив Одеський музично-драматичний інститут. Багато уваги приділяв виконавської діяльності.

У 1930 році він з успіхом виступає на першому всеукраїнському конкурсі піаністів і завойовує звання лауреата конкурсу.

Одночасно веде активну педагогічну роботу, будучи спочатку асистентом, а потім доцентом Одеської консерваторії.

З 1929 року – викладач, з 1948 року професор по класу композиції Одеської консерваторії (у 1944-1951рр. – директор).

З 1953 року – професор Київської консерваторії.

У 1956-1967 роках – голова правління Союзу композиторів України.

Багато разів обирався депутатом Київської міської Ради, членом Комітету з Ленінських і Державних премій СРСР.

Помер 26 лютого 1984 року. Похований в Києві на Байковому кладовищі.

Творчість

Творчість композитора різноманітна. Він – автор великої кількості хорів, пісень, романсів, творів камерно-інструментальної та симфонічної музики.

Музика Данькевича тісно пов'язана з українським та російським фольклором. Творам композитора властиве тяжіння до героїчного пафосу і драматичної напруженості.

За своє життя композитор написав більше 200 творів. Займався обробкою українських та російських народних пісень.

Основні твори

Опери:

- *«Трагедійна ніч»* (1935, Одеса);
- *«Богдан Хмельницький»* (1951, Київ).

Балет:

- *«Лілея»* (за Т. Шевченком, 1940, Київ);
- фільм-балет *«Лілея»* (1958).

Музика до театральних вистав:

- *«Слуга двох панів»* Карло Гольдоні (1934);
- *«Отелло»* (1935);
- *«Борис Годунов»* Олександра Пушкіна (1937);
- *«Правда»* (1937);
- *«Богдан Хмельницький»* (1939);
- *«Багато галасу даремно»* (1940);
- *«Загибель ескадри»* (1951);
- *«Гамлет»* (1956) Вільяма Шекспіра.

Музика до фільмів:

- *«Педро»* (1938);
- *«Ескадрилья № 5»* (1939);
- *«300 років тому...»* (1956);
- *«Народжені бурєю»* (1957);
- *«Дума про Україну»* (1960).

Відзнаки та нагороди

- Лауреат Всеукраїнського конкурсу піаністів (1930);
- Заслужений діяч мистецтв Української РСР (1941);
- Народний артист Української РСР;
- Народний артист СРСР (1954);
- Орден Трудового Червоного Прапора (1954);
- Орден Леніна (1960);
- Державна премія Української РСР імені Т. Г. Шевченка (1978)
- медаль «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр.»;
- медаль «В пам'ять 1500-річчя Києва».

Вшанування пам'яті

У 1984 році Одеському музичному училищу було присвоєно ім'я видатного композитора.

28 листопада 1985 року у Києві на будинку по вулиці Пушкінській, 21, де з 1952 по 1984 рік жив композитор, встановлено меморіальну дошку.

У 1987 році на його честь у Деснянському районі столиці названо вулицю.

Бібліографія

Гордійчук, М. Данькевич Костянтин Федорович [Текст] // Українська музична енциклопедія — Київ : Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України, 2006. — Т. 1. — С. 580.

Данькевич Константин Федорович (1905-1984) [Електронний ресурс] // Они оставили след в истории Одессы. Одесский биографический справочник. — Електрон. текст. — Режим доступу: <http://odessa-memory.info/index.php?id=171>, вільний (дата звернення: 2019). — Назва з екрана. — Мова рос.

З талантом і майстерністю [Електронний ресурс] // Вечерняя Одесса. — Електрон. текст. — Режим доступу: <http://vo.od.ua/rubrics/kultura/28772.php>, вільний (дата звернення: 27.03.2014). — Назва з екрана. — Мова укр.

Константин Федорович Данькевич [Електронний ресурс] // Belcanto.ru. — Електрон. текст. — Режим доступу: <http://vo.od.ua/rubrics/kultura/28772.php>, вільний (дата звернення: 2019). — Назва з екрана. — Мова рос.

Немкович, О. М. Данькевич Костянтин Федорович [Текст] // Енциклопедія сучасної України : у 30 т / ред. кол. І. М. Дзюба [та ін.] ; НАН України, НТШ, Координаційне бюро енциклопедії сучасної України НАН України. — Київ, 2007. — Т. 7 : Г-Ді. — С 225-226 : фот.

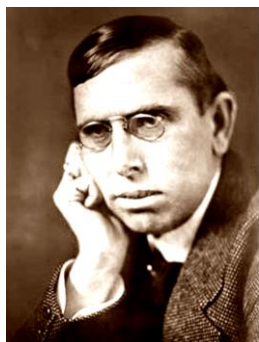
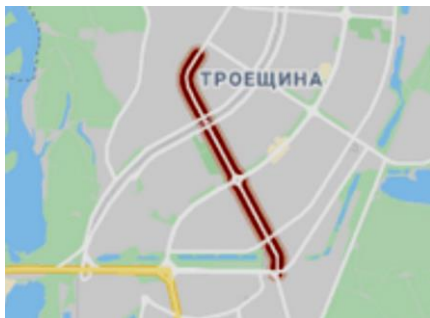

Вулиця Теодора Драйзера

Пролягає: від проспекту Романа Шухевича і Братиславської вулиці до вулиці Миколи Лаврухіна. Вулиця виникла в 1982 році під назвою 2-га Нова.

Сучасна назва: на честь американського письменника Теодора Драйзера — з 1983 року.

Протяжність: 2900 м.

Драйзер
Теодор Герман Альберт
(1871–1945)

американський письменник-реаліст,
класик американської літератури,
громадський діяч

Біографія

Народився **27 серпня 1871 року** в містечку Терре-Хот (штат Індіана, США) у родині дрібного підприємця, іммігранта з Німеччини. Був дев'ятою дитиною в сім'ї. Раннє дитинство письменника було наповнене голодом і холодом.

У 16-річному віці Теодор закінчив муніципальну школу, де серйозно зацікавився літературою, запоем читаючи все, що міг роздобути в місцевій бібліотеці. У пошуках заробітку юнак вирушає в Чикаго, перебравши безліч професій за два роки

напівголодного існування. Він працював в ресторані, виконуючи обов'язки рознощика, мийника посуду і прибиральника.

1889 рік – навчання в *Індіанському університеті*. Незважаючи на успішно складені іспити, Теодор змушений перервати навчання через відсутність коштів на його подальшу оплату. Протягом наступних двох років він працює клерком, візником пральні, збирачем внесків.

Тісний контакт з людьми, що належать до самих різних соціальних прошарків американського суспільства, збагатив уявлення майбутнього прозаїка про характер взаємин між людьми і став джерелом безлічі сюжетних ліній в майбутніх творах.

Драйзер був не тільки письменником, але і відомим громадським діячем. Будучи пацифістом, Драйзер активно виступав проти розв'язання війни. Він був одним з організаторів *Амстердамського конгресу на захист миру і культури (1932)*.

У 1938 році письменник став делегатом *Паризької антивоєнної конференції* і відвідав охоплену війною Іспанію, де була організована його зустріч з першими особами країни. Після його зустрічі з Рузвельтом Іспанія отримала гуманітарну допомогу.

Помер письменник **28 грудня 1945 року** в Голлівуді.

Творчість

З 1892 по 1894 роки Драйзер пробує себе в якості репортера ряду газет Чикаго, Піттсбурга, Сент-Луїса і Толедо.

З 1897 року починає публікувати нариси й оповідання на сторінках популярних журналів тих років.

Як романіст Драйзер дебютував в 1900 році з романом «Сестра Керрі». Цей роман знаменний тим, що в ньому письменник чітко позначив основну тематику всіх своїх майбутніх творів. Нещадна критика реалій американського способу життя стала причиною заборони на реалізацію всього тиражу книги. Американський читач зміг познайомитися з ним лише через сім років після написання.

У 1911 році був написаний роман «Дженні Герхард», що розповідає про моральні колізії, в яких опинився один з головних героїв роману.

Найважливішою віхою в біографії письменника стала робота над монументальною «Трилогією бажання», в яку увійшли романи «Фінансист» (1912), «Титан» (1914) і «Стоїк» (1947). В них представлено об'єктивний опис історії становлення американської нації, починаючи від моменту зародження впливових синдикатів, монополій і фінансових магнатів.

Роман «Геній» (1915) Драйзер присвятив проблемі виродження буржуазного мистецтва.

Роман «Американська трагедія» (1925) приніс автору заслужену славу, поставив його в один ряд з найвідомішими романістами.

У жовтні 1927 року Драйзер відвідує СРСР. Свої враження від поїздки письменник виклав у книзі «Драйзер дивиться на Росію» (1928).

У 1930 році кандидатура Драйзера була висунута на здобуття Нобелівської премії з літератури, але більшістю голосів премія була присуджена письменникові Синклеру Льюїсу.

У 1931 році побачила світ автобіографічна книга Драйзера «Зоря», де він описав своє дитинство і юність.

Посмертно видані романи «*Оплот*»(1946), «*Стоїк*»(1947).

Відзнаки та нагороди

19 травня 1944 року Американська академія мистецтв і літератури нагородила письменника *почесною золотою медаллю*, що присуджується раз на п'ять років за видатні досягнення в галузі мистецтва і літератури.

Вшанування пам'яті

1983 – на честь письменника *названо вулицю в Деснянському районі м. Києва*.

Бібліографія

Драйзер, Т. Стоїк [Текст] : роман / пер. з англ. О. А. Юдіної. – Харків : Орбіта, 2017. – 381 с.

Драйзер, Т. Титан [Текст] : роман / пер. з англ. Євгена Тарнавського. – Харків : Орбіта, 2018. – 667 с.

Драйзер, Т. Фінансист [Текст] : роман / пер. з англ. О. А. Концевич. – Київ : Довженко Букс, 2017. – 637 с.

Гандзій, Олександр. "Що більше дізнавався про Київ, то більше він нагадував мені Париж" [Текст] : Теодор Драйзер два місяці подорожував Радянським Союзом // Країна. – 2016. – № 34. – С. 47-50 : фото.

Денисова, Т. Н. Літературний процес ХХ сторіччя у США [Текст] : нариси історії літератури США ХХ ст. // Вікно в світ. – 1999. – № 5. – С. 5-74.

Теодор Драйзер [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Електрон. текст. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A2%D0%B5%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D1%80_%D0%94%D1%80%D0%B0%D0%B9%D0%B7%D0%B5%D1%80, вільний (дата звернення: 13.02.2020). – Назва з екрана. – Мова укр.

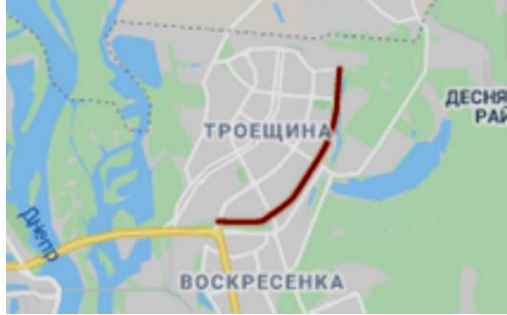
Вулиця Миколи Закревського

Пролягає: від проспекту Володимира Маяковського до Милославської вулиці.

Виникла: на початку 80-х років XX століття під назвою Нова.

Сучасна назва: на честь українського історика Миколи Закревського — з 1983 року.

Протяжність: 5000 м.

**Закревський
Микола Васильович**
(псевдонім — М. Шагінян)
(1805-1871)

український історик,
етнограф, художник,
мовознавець, письменник

Без посилань на праці Миколи Закревського до цього дня не обходяться киевознавчі публікації найвищого рівня.

Біографія

Народився **9 (21) червня 1805 року** у Києві у міщанській родині.

1820–1829 – навчався у Вищій київській гімназії, що містилася тоді в Кловському палаці. Закінчив Харківський університет.

1829 – вступив на юридичний факультет Дерптського (нині Тартуського, Естонія) університету, який змушений був покинути через нестачу коштів.

1831–1834 – учитель російської мови в повітовому училищі м. Вейсенштейн (нині м. Пайде, Естонія).

1834–1847 – учитель російської мови, історії та географії губернської гімназії в м. Ревель Естляндської губернії (нині столиця Естонії м. Таллінн).

1847–1849 – проживав у Москві (Росія).

1849–1850 – працював наглядачем при пансіоні Рязанської гімназії, потім кілька місяців навчався в рисувальному та архітектурному класах Академії мистецтв у Санкт-Петербурзі.

1859 – остаточно переїхав до Москви. Працював коректором при друкарні Московського університету.

1863 – помічник бібліотекаря Московського публічного музею.

Помер у Москві у *1871 році*.

Наукова діяльність

Ще з юних років прагнув написати якомога повнішу історію Києва, матеріали до якої збирав з університетських років.

У 1836 році у м. Ревелі видав першу, невелику за обсягом, книгу *«Нарис Історії міста Києва»*.

У 1858 році опублікував *"Літопись и описаніе города Кіева"*.

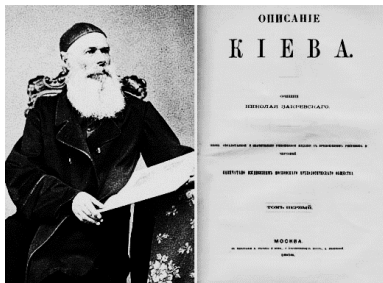
За цей твір його удостоєно звання дійсного члену Товариства історії та старожитностей російських при Московському університеті.

1860-1861 – видав збірку *«Старосѣтскій бандуриста»* у трьох книгах, куди ввійшли українські народні пісні та думи, прислів'я, приказки, приповідки, а також *«Словарь малороссійских идіомов»*.

Це було одне з перших українських фольклорних видань. У вступі автор виступив захисником права свого народу на розвиток рідної мови та літератури.

З 1864 року брав участь у роботі Московського археологічного товариства.

Голова товариства граф Олексій Уваров надав кошти на видання праці Закревського *"Описание Кіева"* у 2-х ч. (1868).

У 1-й частині охарактеризовано географічне положення, природу, клімат, населення міста, викладено його історію від найдавніших часів до середині 19 ст.

Особливу цінність становить друга частина, в якій автор уперше узагальнив відомості про історичні місцевості Кієва, видатні споруди, пам'ятки й пов'язані з ними події.

Видатний вчений витратив 35 років на опис історії Кієва, не отримавши за це ні копійки.

До кінця життя Закревський продовжував збирати фольклорні матеріали та матеріали з історії Києва, більшість з них, однак, не була опублікована.

Вшанування пам'яті

1983 – на честь Миколи Закревського названо одну з вулиць Деснянського району м. Києва.

Бібліографія

Закревський Микола Васильович [Текст] // Українська мова : енциклопедія. — Київ : Українська енциклопедія, 2000. — С. 177.

Закревський Микола Васильович, (1805–1871) [Текст] : матеріали до засідання бібл. клубу ”Національні святині”, 2 черв. 2005 р. / Держбуд України, Держ. наук. архітектур.-будів. б-ка ім. В. Г. Заболотного. — Київ : ДНАББ ім. В. Г. Заболотного, 2005. — 32 с. : портр.

[Закревський Микола Васильович, (1805-1871)] [Текст] : український історик та фольклорист // Шкільна бібліотека. — 2015. — № 5. — С. 5 : фот.

Федорова Л. Д. Закревський Микола Васильович [Електронний ресурс] // Інститут історії України НАНУ. — Електрон. текст. — Режим доступу: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=EIU&P21DBN=EIU&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=eiu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=TRN=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Zakrevsky_M, вільний (дата звернення: 20.05.2020). — Назва з екрана. — Мова укр.

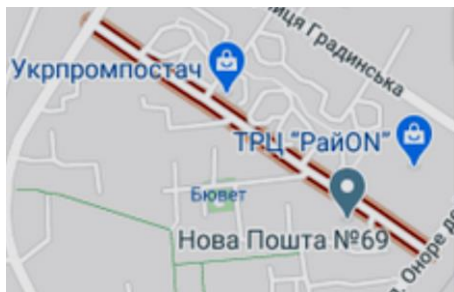
Вулиця Миколи Лаврухіна

Пролягає: від вулиці Оноре де Бальзака до вулиць Теодора Драйзера і Радунської.

Виникла: в середині 1990-х років.

Сучасна назва: з 1995 року на честь Миколи Лаврухіна, голови Київської міськради в 1990 році.

Протяжність: 650 м.

Лаврухін
Микола Васильович
(1925-1994)

український радянський державний діяч,
голова виконавчого комітету Київської
міськради депутатів трудящих у 1990 році,
заслужений будівельник УРСР,
лауреат премії Ради Міністрів СРСР

Біографія

Народився **25 січня 1925 року** у *станції Митякинська Тарасівського району Ростовської області (нині Росія)* в селянській сім'ї.

У 1942 році закінчив 9 класів місцевої середньої школи.

У 1943 році розпочав трудову діяльність робітником на відновленні Північно-Донецької залізниці.

У 1944-1947 роках навчався на будівельному відділенні Ворошиловградського технікуму залізничного транспорту.

Після закінчення працював у Ворошиловграді десятником, виконробом, начальником виробничого відділу, і. о. головного інженера будівельно-монтажного управління № 2 тресту «Южавтопромстрой».

У 1951-1954 роках навчався на Вищих інженерних курсах при Київському інженерно-будівельному інституті (КІСІ), викладав у Київському гірничому технікумі.

У 1955-1957 роках навчався в аспірантурі при КІСІ, після був направлений на роботу старшим інженером технічного управління Міністерства будівництва УРСР.

У 1958 році переведений на посаду головного спеціаліста Держбуду УРСР.

З 1961 року працював головним інженером, а з жовтня 1962 року керуючим тресту “Буддеталь” Головкиївбуду.

З 1964 року завідував відділом будівництва Київського обкому компартії України.

У 1970 році Миколу Лаврухіна обрали першим заступником голови виконкому Київської міської Ради народних депутатів.

У цій посаді він самовіддано служив рідному місту двадцять років.

З 17 січня по 29 грудня 1990 року – голова виконкому Київської міської Ради народних депутатів.

Помер в 1994 році в Києві, похований на Байковому кладовищі.

Діяльність

Микола Лаврухін в історії м. Києва особистість легендарна.

Він дуже любив Київ і сяяв від гордості за нього.

Цей колоритний, сильний і надійний керівник понад двадцять років опікувався складним муніципальним господарством — від інженерних служб, водогону та енергомережі до поліпшення життя киян.

Неординарний професіонал, котрий ніколи не кидав слів на вітер, те ж саме цінував у інших. Мав величезний авторитет і популярність.

З його ім'ям пов'язують:

- облаштування нових житлових масивів висотними панельними спорудами (Русанівка, Березняки);
- будівництво нових ліній метрополітену;
- зведення мосту “Південний”;
- відкриття музею Великої Вітчизняної війни;
- реставрування заповідника “Києво-Печерська лавра” та ін.

Очолював міську комісію у справах репресованих та колишніх політв'язнів.

Вшанування пам'яті

1995 – його ім'ям названо одну з вулиць Деснянського району м. Києва.

1996 – на будинку № 7 по вулиці Лаврухіна встановлена анотаційна дошка на честь Миколи Лаврухіна.

Бібліографія

Лаврухін, М. Метро: спершу – Троещина, потім – Теремки [Текст] : [бесіда з зав. відділом будівництва складних інж. споруд Києва / записав М. Ушульний] // Хрещатик. – 1993. – 4 черв. – С. 2.

Він робив більше, ніж обіцяв [Електронний ресурс] // Хрещатик – Електрон. текст. – Режим доступу: <http://kreschatic.kiev.ua/ua/2609/art/23422.html>, вільний (дата звернення: 25.01.2005). – Назва з екрану. – Мова укр.

Карамаш, С. Керівники Києва [Текст] // Поділ і ми. – 2001. – № 4/5. – С. 18-31.

Он столько сил вложил в Троещину, что увековечить его память решили именно там [Текст] : [об открытии памятной доски бывшему мэру Киева Н. Лаврухину] // Киевские ведомости. – 1996. – 26 янв. – С. 2.

Салій, І. М. Обличчя столиці в долях її керівників [Текст]. – Київ : Довіра, 2008. – 215 с..

Вулиця Сержа Лифаря

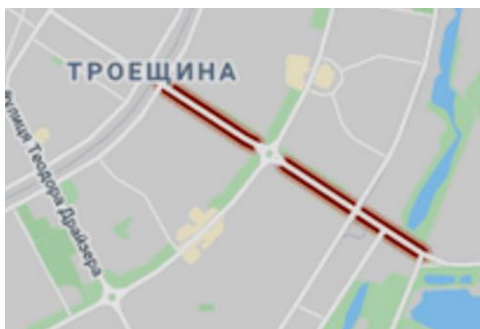
Пролягає: від вулиць Пухівської і Крайньої до вулиці Оноре де Бальзака.

Виникла: у 80-ті роки ХХ століття під назвою 4-та Нова.

З 1983 року мала назву вулиця Олександра Сабурова, на честь радянського військового діяча Олександра Сабурова.

Сучасна назва: на честь балетного танцівника та хореографа Сержа Лифаря — з 2018 року.

Протяжність: 1800 м.

Лифар Серж
(Сергій Михайлович)
(1905-1986)

французький артист балету
та хореограф українського походження,
засновник Академії танцю
при «Гранд-Опера»

*« ... я ніколи не був і не буду французом, бо я – українець
і батьківщина моя – Україна »*

Біографія

Життя-танець

Французький хореограф Серж Лифар (справжнє ім'я Сергій Михайлович Лифар) – українець за походженням.

Народився у **квітні 1905 року** в передмісті Києва у заможній родині, яка мала глибоке козацьке коріння.

З дитинства Лифар співав у церковному хорі Софіївського собору, брав уроки гри на скрипці, відвідував клас фортепіано у Київській консерваторії.

Визначальною в його долі стала зустріч із балетмейстером Броніславою Ніжинською.

Її балетна секція стала для 17-річного Сергія першим кроком до вершин слави. Наполегливі репетиції, тренінг, фантастична закоханість у балет дали свої прекрасні сходи.

У 1923 році по рекомендації Ніжинської Лифар був прийнятий в прославлену трупу *«Руський балет»* С. П. Дягілєва в Парижі і став найкращим лірико-романтичним танцівником трупи.

Лифар виконав головні ролі в багатьох знаменитих дягилєвських балетах: *«Кішка»* (1927), *«Аполлон Мусагет»* (1928), *«Блудний син»* (1929), *«Творіння Прометея»* (1929), *«Ікар»* (1935), *«Давид»* (1937), *«Олександр Великий»* (1937), *«Лицар і дівчина»* (1941). *«Зефір і Флора»* (1925), *«Ода»* (1928). *«Наутеос»* (1947), *«Фантастичне весілля»* (1955), *«Гамлет або благородний безумець»* (1957), *«Пікова дама»* (1960).

Після смерті Дягілєва 24-річному Лифарю запропонували очолити балетну трупу "Гранд-Опера".

Саме тоді відбувся і дебют Лифаря як хореографа зі спектаклем *"Ікар"*.

Театр Гранд-Опера

Більше 30 років митець віддав цьому театрові, був його солістом, хореографом, педагогом.

Фактично він відродив французький балет, його репертуар, трупу, його школу та славу, ставши основоположником нового напрямку в балеті – "неокласицизму".

Загалом Лифар поставив у "Гранд-Опера" понад 200 балетних вистав, виховав 11 зірок балету. Сучасники називали його *"богом танцю"*, *"добрим генієм балету ХХ століття"*.

У 1947 році Лифар заснував у Парижі *Інститут хореографії* при Гранд-Опера.

З 1951 року керував хореографічним відділенням *Російській консерваторії в Парижі*.

Протягом довгих років читав курс історії та теорії танцю в Сорбонні, був ректором *Університету танцю*, професором *Вищої школи музики* та почесним президентом *Національної ради танцю при ЮНЕСКО*.

Життя поза балетом

Сергій Лифар зібрав одну з найцікавіших в Європі російських бібліотек, що складалася з *стародруків XVI-XIX століть*, володів цінними зборами пушкінських автографів і меморіальних предметів, основу яких складали *реліквії з колекції С. П. Дягілева*.

В останні роки життя Лифар захоплювався живописом. Писав картини нарочито соковитими фарбами в перебільшено примітивної манері, в яких основним сюжетом був *балетний рух, драматургія танцю*.

Серж Лифар помер у Лозанні (Швейцарія) **15 грудня 1986 року**.

Повернення в Україну

Сергій Лифар лише один раз побував у Києві – у 1961 році, і це було для нього великим щастям. Україна, Київ до кінця життя лишилися світлою мрією Лифаря.

Ім'я генія балету повернулося в Україну лише в середині 1990-х зусиллями його вдови, *графині Алефельд*. Вона передала в дар Україні найбільші скарби з особистої колекції Лифаря: *орден Почесного легіону*, *«Золотий черевичок»*, прикрашений

діамантами, сценічні костюми, скульптурні портрети самого Сержа роботи скульптора Бельмондо.

Відзнаки та нагороди

1935 – звання *«Етуаль»* (перший танцівник) *«Grand-Opera»* (за балет *«Ікар»*).

1956 – *Золота медаль міста Парижа*.

1976 – *почесний президент Ради танцю при ЮНЕСКО*.

1982 – Кавалер вищих нагород Франції – *ордена Почесного легіону і ордена Літератури і мистецтва*.

Володар найвищої нагороди балету – *«Золотий черевичок» і премії «Оскар»*.

Вшанування пам'яті

На честь Сержа Лифаря в Україні засновані:

1994 – *Міжнародний конкурс артистів балету та хореографів імені Сержа Лифаря*;

1997 – *Міжнародний фестиваль балету «Серж Лифар де ля данс»*;

2018 – його ім'я носить одна з вулиць *Деснянського району м. Києва*.

На київській сцені відродилися його *«Ромео і Джульєтта»* та *«Сюїта в білому»*.

Частина бібліотеки Лифаря (817 од.) зберігається у Києві, у відділі мистецтв Публічної бібліотеки ім. Лесі Українки.

До 100-річчя з дня народження танцівника випущено ювілейну пам'ятну монету «Серж Лифар» та поштову марку.

Про життя та творчість митця розповідає меморіальний зал *Сержа Лифаря Музею української діаспори*.

Ім'я Сержа Лифаря носить *Київська муніципальна українська академія танцю*, в якій на фасаді у 2004 році митцю відкрито пам'ятну дошку.

Про Сержа Лифаря нагадує також меморіальна дошка на будівлі колишньої гімназії № 8, в якій він навчався.

В наші дні в Лозанні з'явився пам'ятник – дарунок від киян: Ікар з піднятими руками-крилами наче прагне злетіти у небо.

На постаменті скромний напис: «*Serg Lifar de Kiev*» — «*Серж Лифар з Києва*».

Бібліографія

Лифар, С. Спогади Ікара [Текст] / Серж Лифар ; пер. з фр. Ганна Малець. – Київ : Університет. вид-во Пульсари, 2007. – 192 с. : іл.

Лифар, С. Страдные годы. С Дягилевым. Воспоминания [Текст] : сборник. – Киев : Муза, 1994. – 375 с. : ил.

Асєєва, Н. Серж Лифар – майстер і людина [Текст] // Пам'ятки України: історія та культура. – 2018. – № 3/4. – С. 60-63 : фот.

Балабко, О. Київ, вул. Ірининська, Лифарям..." [Текст] : епістолярна повість // Пам'ятки України: історія та культура. – 2018. – № 3/4. – С. 52-59 : фот.

Бутук, А. Вихованка С. Лифаря в Києві [Текст] : [учням Київської Муніципальної Академії танцю ім. С. Лифаря Деснянського району випала нагода зустрітися з французькою

танцівницею Клод Бессі] // Слово просвіти. – 2019. – 18-24 квіт. (№ 16). – С. 15 : фот.

Єгорова, Зоя. Серж із Києва. Українець до кінця [Текст] : [український балетний танцівник та хореограф, відомий як один із найвидатніших танцівників ХХ століття] // Голос України. – 2020. – 30 квіт. (74/75). – С. 19 : фот.

Коршунов, С. "Я украинец и этим горжусь" [Текст] : [про жизненный и творческий путь легендарного украинского танцовщика, хореографа и балетмейстера Сержа Лифаря] // Сегодня. – 2019. – 5-7 квіт. (№ 64). – С. 8 : фот.

Лифар Серж [Електронний ресурс] // Енциклопедія Сучасної України. – Електрон. текст. – Режим доступу: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=55275, вільний (дата звернення: 2018). – Назва з екрану. – Мова укр.

Макаренко, Виктория. До последнего вздоха Серж Лифарь тосковал по Родине [Текст] : [детские и юношеские годы великого хореографа] // Комсомольская правда в Украине. – 2014. – 18 июн. (№ 131). – С. 16 : фот.

Матяш, Марія. Наш Сергій [Текст] : [115-річчя від дня народження генія світового балету Сержа Лифаря] // Пенсійний кур'єр. – 2020. – 10 квіт. (№ 15). – С. 11 : фот.

Поліщук, Тетяна. Третій...черевичок Сержа Лифаря [Текст] : у нашій столиці з'явилася міні-скульптура, яка присвята легендарному екс-киянину, танцівнику і хореографу "Гранд-Опера" Франції // День. – 2019. – № 93. – С. 12 : фот.

Серж Лифар – майстер і людина [Текст] // Пам'ятки України: історія та культура. – 2018. – № 3/4. – С. 60-63 : фот.

Серж Лыфарь: танцюющий бог из Киева [Текст] // Караван историй. Украина. – 2019. – № 4. – С. 114-126 : фот.

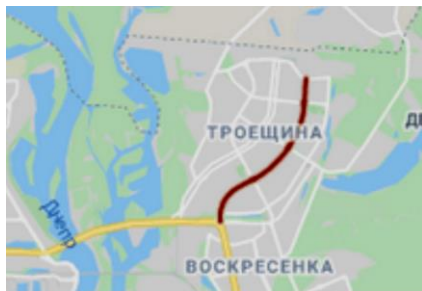
Проспект Володимира Маяковського

Пролягає: від проспекту Романа Шухевича та Керченської площі до Милославської вулиці.

Виник: у 80-х роках ХХ століття під назвою 1-а Нова вулиця.

Сучасна назва: на честь радянського поета Володимира Маяковського— з 1983 року.

Протяжність: 4550 м.

Маяковський Володимир Володимирович (1893-1930)

російський радянський поет,
публіцист, драматург
та громадський діяч
українського походження

*Представник школи футуризму,
один з найбільш відомих поетів і символів радянської епохи.*

Біографія

Народився 7 (19) липня 1893 року в селі Багдаді (Грузія), у родині лісничого. Його предки були з козаків Запорізької Січі. Юний Володимир вільно володів українською, російською, грузинською.

1902 року Володимир вступає до Кутаїської гімназії.

Після смерті батька 1906 року Маяковський з родиною переїздить до Москви. Революція Маяковського не залишила

осторонь. Через неможливість оплатити навчання, він був виключений з гімназії.

У 1908 році вступає до РСДРП. Його тричі заарештовують, та Маяковський уникає покарання через неповнолітність.

Перші вірші Маяковський написав саме під час ув'язнення у Бутирській в'язниці 1909 року.

У 1911 році він вступає до Московського училища мистецтва, де знайомиться із членами Російського футуристичного руху. Стає лідером групи «Гілея».

У 1914 році через активну політичну діяльність Маяковського виключили із Московського училища мистецтв.

Впродовж 1915–1917 років Маяковський працював креслярем у Петроградському військовому автомобільному училищі. Став свідком Жовтневої революції.

Повернувшись до Москви, працює у Російському телеграфному агентстві (РОСТА), створює тексти та власне графіку для агітпроп плакатів.

У 1923 році створив творче об'єднання ЛЕФ (Лівий фронт мистецтв) і журнал «ЛЕФ», в якому був редактором.

У 1922-1924 роках Маяковський відвідує Німеччину, Францію, Латвію.

У 1925 році здійснив подорож до США, Мексики, Куби. Повернувшись з-за кордону, подорожує по СРСР, пише вірші, виступає з доповідями. Вірші Маяковського друкувалися в багатьох газетах, журналах, виданнях.

На початку 1930 року поет багато хворів. Далі Маяковського чекала низка творчих невдач. Поступово Маяковський потрапив у літературну, а далі й ідеологічну ізоляцію. Його п'єси були зняті з постановок, йому було відмовлено у в'їзних візах до Парижа. Душевний стан Володимира погіршувався.

14 квітня 1930 року Маяковський застрелився.

Творчість

Починає творчий шлях із заперечення традицій старої класичної культури, вносить у поезію революційний дух доби, погляд його спрямований до майбутніх "мільйонів".

Він поет-бунтар, поет-оратор, поет-агітатор.

Перший опублікований вірш «Ніч» Маяковського увійшов до футуристичної збірки «*Ляпас суспільному смаку*»(1912).

У 1913 році поет звертається до драматургії і створює трагедію «*Володимир Маяковський*», сам ставить її та виконує головну роль.

Далі виходять поеми "Хмарина в штанах", "Флейта-хребет"(1915), "Людина", "Війна і мир"(1917), "150 000 000"(гімн світової революції), "Володимир Ілліч Ленін"(1924).

У той же час Маяковський пише багато віршів, агіток, співпрацює з газетами, подорожує країною з творчими виступами.

Поета захоплює ідея революційного оновлення, він вітає прогресивні зміни, але не може пройти повз недоліки.

Виникають його сатиричні драми "*Клоп*" (1928), "*Баня*" (1929), але цензурна влада намагається їх не пропустити до глядача. Його виставка «*20 років роботи*» не принесла успіху, а прем'єра п'єси «*Клоп*» і спектакль «*Баня*» провалилися.

Незабаром після смерті поета від його творчості постаралися швидше відхреститися: вона потрапляє під негласну заборону.

Лише в 1936 році, за клопотанням ліричної музи Маяковського Лілі Брік, заборону було знято.

Відразу ж починають публікувати збірники творів Маяковського, його називають найкращим поетом епохи, створюють його музей. Йому віддають всілякі почесні, але – вже посмертно.

Маяковський і Україна

Маяковський багато разів відвідував Україну з виступами у цілому ряді міст. Часто приїздив до Харкова, про що нагадує меморіальна дошка біля входу в бібліотеку імені Короленка.

У Києві тричі виступав із літературними концертами та згодом присвятив столиці України вірш «*Київ*» (1924).

Відносився з великою симпатією до України та її мови (вірш «*Долг Украине*», 1926).

Відзнаки та нагороди

Іменем Володимира Маяковського названо вулиці у Києві (Деснянський район, 1983), Донецьку, Запоріжжі.

Ім'я Володимира Маяковського носить кінотеатр у м. Запоріжжі.

Бібліографія

Дубинянская, Яна. Владимир Маяковский: Левый марш [Текст] // Личности. – 2015. – № 12. – С. 6-25 : фото.

Маяковский Володимир Володимирович [Електронний ресурс] : [біографія] // УкрЛіб. – Електрон. текст. – Режим доступу: <https://www.ukrlib.com.ua/bio-zl/printit.php?tid=5765>, вільний (дата звернення: 2020). – Назва з екрану. – Мова укр.

Путова, Г. До 120-річчя від дня народження Володимира Маяковського [Електронний ресурс] // ЦДІАК України. – Електрон. текст. – Режим доступу: https://cdiak.archives.gov.ua/v_do_120_narodzhennia_Volodymyra_Maiakovskogo.php, вільний (дата звернення: 2016). – Назва з екрану. – Мова укр.

Черкаська, Ганна. В. Маяковський і Україна [Електронний ресурс] // UAHistory. – Електрон. текст. – Режим доступу: http://uahistory.com/topics/famous_people/4450, вільний (дата звернення: 2015). – Назва з екрану. – Мова укр.

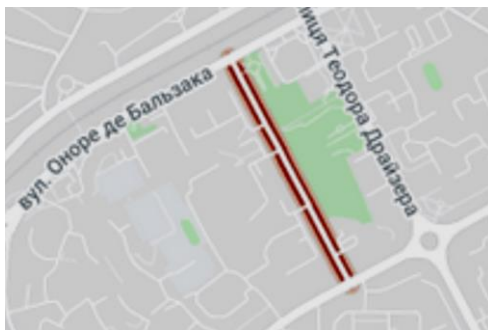
Вулиця Архітектора Ніколаєва

Пролягає: від проспекту Володимира Маяковського до вулиці Оноре де Бальзака.

Виникла: у 80-ті роки ХХ століття під назвою Нова.

Сучасна назва: на честь видатного архітектора Володимира Ніколаєва — з 1983 року. Забудову вулиці було розпочато 1984 року.

Протяжність: 720 м.

**Ніколаєв
Володимир Миколайович**
(1847—1911)

Український архітектор
російського походження,
педагог, громадський діяч

*Один з найбільш плідних київських зодчих.
Побудовані ним споруди є окрасою столиці України –
міста Києва.*

Біографія

Народився **3 березня (19 лютого) 1847 року** в Царському Селі (нині м. Пушкіно поблизу м. Санкт-Петербурга) в родині міщанина.

У 1860-х роках навчався в Санкт-Петербурзькій школі заохочення мистецтв.

У віці 27 років закінчив Петербурзьку Академію мистецтв, отримавши велику срібну медаль.

3 травня 1872 року жив і працював у Києві. Був київським міським (1873–1887) та єпархіальним (1875–1898) архітектором Києво-Печерської лаври (1893–1899).

За майже 40-річне життя у Києві за його планами та проектами було побудовано 27 громадських будівель, 18 церков, численні притулки, навчальні заклади, промислові підприємства.

Також у доробку В. Ніколаєва – пам'ятники: Б. Хмельницькому, М. І. Глінці, а також пам'ятний знак О. Р. Дрентельну.

Пам'ятник Богдану

Хмельницькому

Володимир
вважається
представником
еклектики.

Ніколаєв
характерним
архітектурою доби

Найбільшу художню цінність у його творчості являють храми (яких він звів у Києві та Київській єпархії понад 80) та приватні особняки.

Загалом у Києві збереглося близько 150 храмів, громадських та житлових будинків, зведених архітектором В. Ніколаєвим.

Це найбільша кількість зведених будівель з-поміж усіх архітекторів. „Якщо зібрати його будинки, то виявиться, що він побудував ціле місто”, – казали про архітектора Володимира Ніколаєва його сучасники.

Зокрема, серед його робіт такі цікаві архітектурні споруди як будинок *Купецького зібрання* з чудовою концертною залою (збудований 1882 року; зараз тут знаходиться *Національна філармонія України*),

– будинок *міського Кредитового товариства* на Інститутській (збудований 1894 року, не зберігся),

– корпуси *Єврейської лікарні* (збудовано у 1884-1896) нині є частиною *Київської обласної лікарні*,

– корпуси *лікарні для чорноробів* (збудовано у 1892-1894 роках; зараз — *Інститут охорони материнства та дитинства («Охматдит»)*),

– *Трапезна церква в Печерській лаврі* (збудована у 1893-1895 роках).

У 1876-1896 роках Ніколаєв керував спорудженням *Володимирського собору*, у 1898-1901 роках – *Оперного театру*.

Брав участь у спорудженні *Політехнічного інституту*, масштабних роботах по реставрації *Софійського, Успенського, Михайлівського соборів та Андріївської церкви*.

Помер Володимир Ніколаєв **11 листопада 1911 року** і був похований на Аскольдовій могилі (надгробок не зберігся).

Архітектурні проекти

Найбільш відомі спорудження архітектора Ніколаєва, що дійшли до наших днів:

- Церква Олександра Невського на Липках;
- Стрітенська церква;
- Лютеранська Кірха Св. Катерини;
- Покровський жіночий монастир;
- Дзвіниця Троїцького монастиря;
- Особняк по вул. Володимирській, 8;
- Шоколадний будинок;
- Вознесенська церква на Байковому кладовищі;
- Садиба Лібермана;
- Жіноча гімназія Жеребцевої

Шоколадний будинок

Володимир Ніколаєв — автор кількох публікацій з питань архітектури, реставрації, архітектурного законодавства.

Вшанування пам'яті

1983 – на честь архітектора В. Ніколаєва названо вулицю в Деснянському районі м. Києва

Бібліографія

Бартош, Є. Трапезна церква Києво-Печерської лаври [Текст]: [збудована за проектом відомого архітектора В. М. Ніколаєва у 1893-1895 роках] // Українська культура. – 2007. – № 9. – С. 30-32 : фото.

Бондаренко, Р. І. Ніколаєв Володимир Миколайович [Текст] / Р. І. Бондаренко, М. Б. Кальницький // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України. — Київ : Наукова думка, 2010.— Т. 7. Мл-О. — С. 400.

Зодчий Володимир Ніколаєв [Електронний ресурс] // Екскурсії и путешествия. – Електрон. текст. – Режим доступу: <http://www.rustour.com.ua/stati/zodchiy-volodimir-nikolaev/>, вільний (дата звернення: 2013). – Назва з екрану. – Мова укр.

Кальницький, М. А вместо Лавры – небоскреб : [архитекторы прошлого оберегали панораму киевской святыни даже в ущерб своим амбициям и кошельку, но наши современники упорно и непоправимо ее уничтожают] [Текст] // Газета по-киевски. – 2010. – 20 авг. (№ 156). – С. 18-19 : фот.

Вулиця Марини Цвєтаєвої

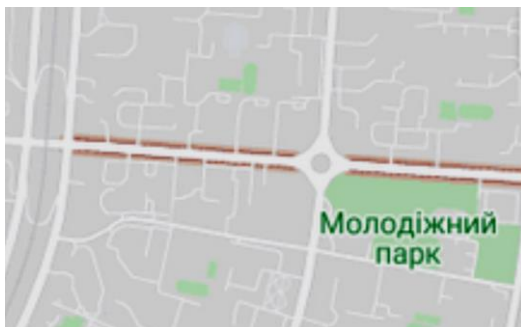
Пролягає: від вулиці Миколи Закревського до вулиці Оноре де Бальзака.

Запроектована: 80-ті роки XX століття під назвою Нова Б.

Забудову вулиці розпочато в 1989 році.

Сучасна назва: на честь російської поетеси Марини Цвєтаєвої — з 1987 року.

Протяжність: 1300 м.

**Цвєтаєва
Марина Іванівна**
(1892-1941)

російська поетеса,
прозаїк, перекладачка

*Одна з найвідоміших поетес
Срібної доби російської поезії.*

Біографія

Народилася **26 вересня (8 жовтня) 1892 року в Москві** в сім'ї І. В. Цвєтаєва, відомого вченого, засновника Музею образотворчих мистецтв.

Дитячі роки Цвєтаєвої пройшли в Москві і на дачі в Тарусі.

Почавши освіту в Москві, продовжила його в Лозанні (Швейцарія) і Фрейбурзі (Німеччина).

У 16 років прослухала в Сорбонні короткий курс історії давньофранцузької літератури.

Писати вірші Марина почала у шість років, і не лише російською, а й французькою та німецькою мовами. Перші збірники віршів були схвалені в поетичних колах.

Роки Першої світової війни, революції та Громадянської війни були часом стрімкого творчого злету поетеси.

Жовтневу революцію не прийняла. Чоловік Цвєтаєвої С. Я. Ефрон був офіцером білої армії.

У 1922 році з дочкою Аріадною виїхала за кордон до чоловіка, який навчався в *Празькому університеті*. Тут вони прожили три роки і в 1925 році переїхали до *Парижа*. Загострення відносин з емігрантськими колами призвело до того, що її перестали друкувати.

Влітку 1939 року повернулася в СРСР. Незабаром чоловік і дочка були арештовані, сестра Анастасія опинилася в таборі.

Цвєтаєва заробляла на життя поетичними перекладами.

З початком війни була евакуйована з сином в Елабугу (Урал).

Змучена, самотня і безробітна поетеса в 1941 році *покінчила життя самогубством*.

Творчість

Марина Цвєтаєва – поетеса трагічного складу, трагічної долі, вона залишилась в історії російської літератури «одиноким

духом». Романтичний максималізм, приреченість любові, неприйняття повсякденного буття – теми її поетичних збірок.

Поезію Цветаєвої високо цінували Валерій Брюсов, Максиміліан Волошин, Борис Пастернак, Райнер Марія Рільке і Анна Ахматова. Одним з найбільш відданих її шанувальників був Йосип Бродський.

Перші дві збірки Марини Іванівни носять назви *«Вечірній альбом»*(1910) і *«Чарівний ліхтар»*(1912). Їх зміст – поетичні картини спокійного дитинства московської гімназистки.

Під час громадянської війни Марина перейнялася співчуттям до білого руху.

У той період вона пише вірші для збірки *«Лебединий стан»*, а також великі поеми *«Цар-дівця»*, *«Юрась»*, *«На червоному коні»* і романтичні п'єси.

Талант Цветаєвої розвинувся дуже швидко. Після переїзду за кордон поетеса створює дві масштабні роботи – *«Поему Гори»* і *«Поему Кінця»*, які виявляться в числі її головних творів.

За кордоном вона опублікувала збірник *«Версти»* (1921).

Деякі цикли її віршів присвячені поетам-сучасникам: *«Вірші до Блоку»*, *«Вірші до Ахматової»*.

У збірнику *«Розлука»* (1922) з'являється перша велика поема Цветаєвої *«На червоному коні»*.

Збірник *«Психея»* (1923) містить один з найвідоміших циклів Марини Іванівни – *«Безсоння»*.

Але більшість віршів періоду еміграції опубліковані не були.

Останнім надрукували збірник *«Після Росії»*, що включав твори Марини Цвєтаєвої до 1925 року.

Під кінець свого творчого шляху Цвєтаєва активно займалася перекладами віршів зарубіжних поетів на російську мову. *«Більш пристрасного голосу в російській поезії ХХ століття не звучало»*, – сказав про Цвєтаєву Йосип Бродський.

На вірші Марини Цвєтаєвої написано багато романсів та пісень.

Вшанування пам'яті

- 1987 – ім'ям поетеси названо одну з вулиць Деснянського району м. Києва;
- 1989 – меморіальна дошка на будинку, де жила Цвєтаєва (м. Прага, Чехія, 1989);
- 2007 – бронзовий пам'ятник в Борисоглібському пров. Москви;
- 2012 – Центр Марини Цвєтаєвої (м. Прага, Чехія);
- музей Марини і Анастасії Цвєтаєвих в місті Феодосія (Крим, Україна);
- меморіальний будинок-музей М. І. Цвєтаєвої у Болшеве (м. Корольов, Росія);
- літературно-художній музей Марини та Анастасії Цвєтаєвих у м. Олександрів Володимирської області (Росія);

- літературно-художній музей *М. Цветаєвої* в с. Усень-Іванівське (Башкортостан);
- будинок-музей *Марини Цветаєвої* (м. Москва, Росія);
- меморіальний комплекс *Марині Цветаєвої* в Елабузі (Росія);
- на честь письменниці названо *астероїд 3511 Цветаєва*.

Бібліографія

Воронова, Мальвина. Марина Цветаева: сокровенное [Текст] // Личности. – 2016. – № 4. – С. 6-31 : фот.

Галкіна, Н. В. Голоси поетів "срібної доби" (М. Цветаєва і Б. Пастернак) [Текст] : конспект бінарного уроку зарубіжної літератури і музичного мистецтва в 11 класі / Н. В. Галкіна, Н. Л. Тхай // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. – 2016. – № 10. – С. 25.

Гарізан, Н. В. Душа летить в дитинство, як у вирій... [Текст] : уроки з вивчення вірша Марини Цветаєвої "Книги в червоній палітурці" // Зарубіжна література в школах України. – 2014. – № 1. – С. 57-60.

Нить Ариадны к Цветаевой [Текст] : [о судьбе дочери русской поэтессы Марины Цветаевой] // Шкільна бібліотека. – 2014. – № 3. – С. 108-110 : фот.

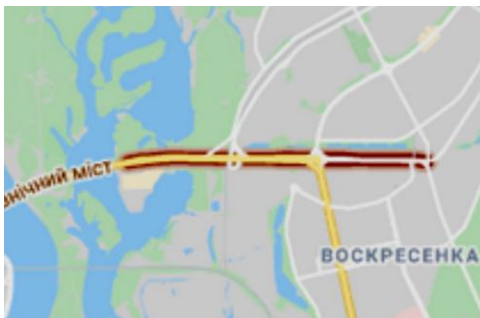
Світло поезії срібної доби [Текст] : 8 жовтня – 125 років від дня народження Марини Цветаєвої // Шкільна бібліотека. – 2017. – № 9. – С. 34-36 : фот.

Проспект Романа Шухевича

Проспект у Дніпровському і Деснянському районах міста Києва

Пролягає: від Північного мосту до вулиць Теодора Драйзера і Братиславської. До початку 1980-х років пролягав до бульвару Перова.

Виник: у 1975 році під назвою *Новий проспект*. З 31 березня 1975 року по 2017 рік проспект мав назву *Проспект Генерала Ватутіна* на честь російського радянського державного та військового діяча *Миколи Ватутіна*.

Сучасна назва: у 2017 році проспект перейменували на *Проспект Романа Шухевича* на честь українського державного та військового діяча *Романа Шухевича*. Оприлюднення про перейменування затрималося на два роки через судовий позов.

9 грудня 2019 року Шостий апеляційний адміністративний суд підтвердив законність рішень Київської міської ради про перейменування проспекту Генерала Ватутіна на проспект Романа Шухевича.

Протяжність: 3600 м.

**Шухевич
Роман Осипович**
(1907-1950)

політичний і військовий діяч
українського
революційно-визвольного руху,
генерал-хорунжий УПА

*Одна з найвидатніших постатей
національно-визвольної боротьби 30-50-х років XX століття.*

Біографія

Роман Шухевич походив з відомого роду в Галичині. Народився *у Львові 30 червня 1907 року*. Його дитинство пройшло у містечку Краківці Яворівського повіту на Львівщині.

Вчився у гімназії, у Львівській політехніці, здобув фах інженера-будівельника, паралельно здобув музичну освіту в Львівському музичному інституті.

Навчаючись у *1917-1925 роках* в Академічній гімназії, Роман мешкав у Львові під опікою бабусі Герміни. У неї в 1921-1922 роках винаймав кімнату полковник Євген Коновалець – Командант УВО (*Українська визвольна організація*).

Гімназист Роман часто спілкувався із полковником, прислухався до його розмов, які справили великий вплив на формування свідомості й характеру майбутнього Командира УПА. Після навчання одразу ж включився до діяльності УВО.

Через два роки після *створення ОУН у 1930 році* Романа Шухевича призначено *бойовим референтом Крайової Екзекутиви*.

Під його керівництвом у Галичині відбулися масові саботажні акції, організовано цілу серію експропріаційних нападів.

Найголовнішим бойовим актом ОУН у *1931 році* було *вбивство польського посла до Сейму*, яке організував Роман Шухевич.

У *червні 1934 року* у зв'язку з вбивством міністра Б. Перацького поліція провела масові арешти.

Після звільнення з концтабору у *1938 році* у м. Хусті разом із провідними членами ОУН Шухевич створює *Генеральний штаб Національної оборони Карпатської України*.

Із початком війни у *1939 році* в Україні створилася цілком нова політична ситуація, яка вимагала нових форм боротьби за державну незалежність.

Весною *1941 року* Шухевич добровільно погодився очолити один із підрозділів *Українського Легіону*, що у майбутньому міг би стати базою для формування української армії.

Але після проголошення 30 червня 1941 року Акта відновлення Української держави весь Провід ОУН було арештовано німецькою владою. Роману Шухевичу вдалося уникнути ув'язнення.

У *1943 році* на III Надзвичайному Великому Зборі ОУН Романа Шухевича одноголосно було обрано Головою Бюро ОУН і призначено головним командиром УПА.

В липні наступного *1944 року* ОУН створила підпільний парламент – *Українську головну визвольну раду*. До неї увійшли представники різних політичних сил, причому головним критерієм відбору була готовність до збройної боротьби за створення Української держави. Р. Шухевич вважав, що єдність українського визвольного руху є важливою запорукою успіху.

Запроваджені ним принципи і норми політичної та військової діяльності стали концептуальною основою української визвольної боротьби 1940–1950 років.

5 березня 1950 року він загинув героїчною смертю на підпільній хаті у с. Білогорща біля Львова під час бою.

Відзнаки та нагороди

- Золотий хрест заслуги УПА (1950);
- Золотий хрест бойової заслуги УПА 1 класу (1950);

- *Звання Героя України указом Президента України В. Ющенка (помертвно, 2007). У 2010 році Донецький окружний адміністративний суд визнав указ недійсним, посилаючись на те, що «звання Героя України можуть отримати тільки громадяни України, а Шухевич громадянином України не був»;*
- Почесний громадянин міста Хуст, Тернопіль, Івано-Франківськ, Львів, Тербовля, Бережани, Вараша (2010-2011).

Вшанування пам'яті

- іменем Романа Шухевича названо *Всеукраїнське братство ОУН-УПА імені генерал-хорунжого Романа Шухевича* (1991).
- *пам'ятник Романові Шухевичу* в селі Тишківці Івано-Франківської області (1995).
- про Шухевича знято *фільм українського режисера Олеся Янчука «Нескороений»* (2000).

музей генерал-хорунжого УПА Романа Шухевича, (с. Білогорща, 2001), навпроти нього пам'ятник Роману Шухевичу (2009).

- *пам'ятний хрест на місці загибелі Романа Шухевича поблизу с. Гуків (Хмельниччина, 2005).*

- *будинок-музей родини Шухевичів* (с. Тишківці Івано-Франківської області, 2007).
- *музей «Конспіративна квартира Романа Шухевича у Княгиничах»* (Івано-Франківська обл., 2007).

Ювілейна монета «Роман Шухевич», 2008

*Пам'ятна дошка,
вулиця Кривоноса-Довбуша, Львів*

- На честь Романа Шухевича встановлено *пам'ятники та меморіальні дошки, названо вулиці* у багатьох містах та селах Західного регіону України, у т. ч. у м. Києві (Деснянський район, 2017)

Бібліографія

Видатні українці [Текст] : [про Романа Шухевича, гранітний каньйон, гниле море] // Дзвіночок. – 2018. – № 5. – С. 27 : фот.

Купчик, Лідія. Всепоглинаюча любов Романа Шухевича [Текст] : [про внутрішню сутність відомої особистості та сторінки його життєвого шляху] // День. – 2019. – 5-6 лип. (№ 117/118). – С. 13 : фот.

Лук'яшко, Катерина. Суд скасував перейменування проспектів на Бандери і Шухевича [Текст] : [окружний адміністративний суд Києва скасував перейменування просп. Московського і генерала Миколи Ватутіна] // Газета по-українськи. – 2019. – 2 лип. (№ 50). – С. 7.

Полюга, Любомир. Шухевич узяв мене за плече: "Мусимо боротися до кінця – це наша заповідь" [Текст] : усю родину охоронця УПА Любомира Полюги вивезли в табори // Країна. – 2016. – № 34. – С. 38-43 : фот.

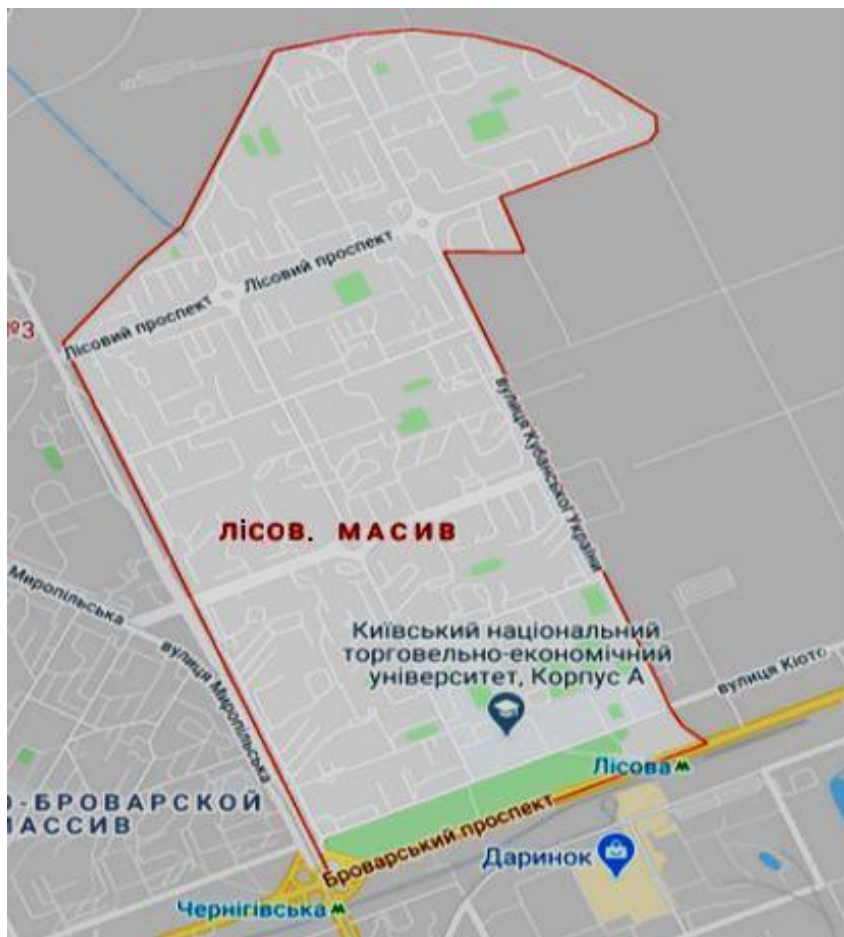
Прспект генерала Ватутіна перейменовано на честь Романа Шухевича [Текст] : [у Деснянському та Дніпровському р-нах] // Хрещатик. – 2017. – 7 черв. (№ 59). – С. 1.

Червінський, Віктор. Життя віддане Україні [Текст] : до 70-річчя з дня загибелі Романа Шухевича // Українське слово. – 2020. – 11 берез. (№ 9/10). – С. 4 : фот.

Штокало, Василь. Роман Шухевич – Головний командир воюючої України [Текст] : [про українського політичного і державного діяча, члена галицького крайового проводу Організації українських націоналістів, командира УПА] // Голос України. – 2018. – 23 серп. (№ 157/158). – С. 7 : фот.

Житловий масив ЛІСОВИЙ

Забудований у період з 1965 по 1973 рік.

Первісна назва — масив Водопарк.

*Сучасна назва з 1973 року, від місцезположення
серед Биківнянського лісу.*

Житлова площа масиву — 960 тис. м², населення бл. 88 тис.

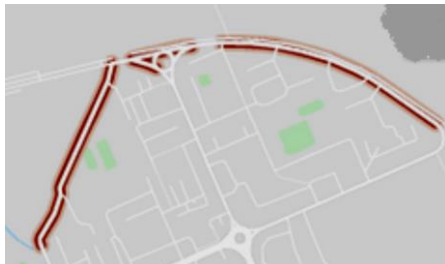
Має 9 вулиць, з них 5 вулиць-антропонімів.

Вулиця Космонавта Волкова

Пролягає: від вулиці Мілютенка до Лісового проспекту. Виникла на початку 1970-х років під назвою Нова.

Сучасна назва: на честь радянського космонавта, двічі Героя Радянського Союзу Владислава Волкова — з 1971 року.

Протяжність: 2000 м.

Волков
Владислав Миколайович
(1935–1971)

космонавт,
двічі Герой Радянського Союзу

Біографія

Народився **23 листопада 1935 року в Москві**, в родині інженера-авіаконструктора, тому інтерес Владислава до авіації виник вельми закономірно.

1953 рік – вступив до *Московського авіаційного інституту ім. Серго Орджонікідзе*.

1959 рік – почав роботу в ОКБ-1 (КБ Корольова), брав участь у створенні багатьох зразків космічної техніки, в тому числі космічних кораблів Схід і Схід.

1966 рік – зарахований до загону космонавтів (Група цивільних фахівців №2).

1969 рік – здійснив свій перший політ як бортінженер корабля «Союз-7». Політ тривав 4 доби 22 години 40 хвилин 23 секунди.

1971 рік – здійснив політ як бортінженер космічного корабля Союз-11 і орбітальної космічної станції Салют-1. Політ тривав 23 днів 18 годин 21 хвилину 43 секунди. При спуску сталася розгерметизація апарату.

Екіпаж у складі Георгія Добровольського, Владислава Волкова і Віктора Пацаєва загинув.

Прах поміщений в Кремлівській стіні (Некрополь біля стін Кремля, Росія).

Спортивна та літературна діяльність

Виступав за футбольну команду МАІ на першість Москви та Центрального спортивного клубу «Буревестник».

У 1970 році був Головою федерації акробатики СРСР.

Автор біографічних книг *"Шагаем в небо"*
(1971),

*«На перекрестке
орбит»* (1970).

Відзнаки та нагороди

- Двічі Герой Радянського Союзу, посмертно (1969, 1971);
- два ордена Леніна (1969, 1971);
- дві медалі «Золота Зірка» (1969, 1971);
- медаль імені К. Е. Ціолковського АН СРСР;
- Почесний громадянин м. Караганда (1969), м. Кіров (1970), м. Калуга (1969).

Вшанування пам'яті

Ім'я Героя носять:

- науково-дослідницьке судно *«Космонавт Владислав Волков»*;
- кратер на Місяці;
- вулиці у містах України: Київ (1971), Черкаси, Кропивницький, Коростень;
- мала планета 1790 Volkov (1977).

Встановлені:

- бронзові бюсти (м. Москва, Ташкент);
- пам'ятник (м. Корольов, Росія)

Випущено поштові марки:

- марка з зображенням екіпажа КК *«Союз-7»*;
- марка *«Пам'яті екіпажу космічного корабля «Союз-11»*;

- марка «Морське судно «Космонавт Владислав Волков»;

- На території Московського авіаційного інституту (Росія) створено музей *В. М. Волкова* (1974).

Фільми:

- «Крутые дороги космоса» (1972);
- «Добровольский, Волков, Пацаев. Вернуться и умереть» (2006);
- «Гибель «Союза» (2008).

Вебсторінки:

Владислав «Вадим» Николаевич Волков [Електронний ресурс] // Космическая энциклопедия. – Електрон. текст. – Режим доступу:

http://astronaut.ru/as_rusia/energia/text/volkov.htm?reload_coolmenu, вільний (дата звернення: 02.06.2013). – Назва з екрана. – Мова рос.

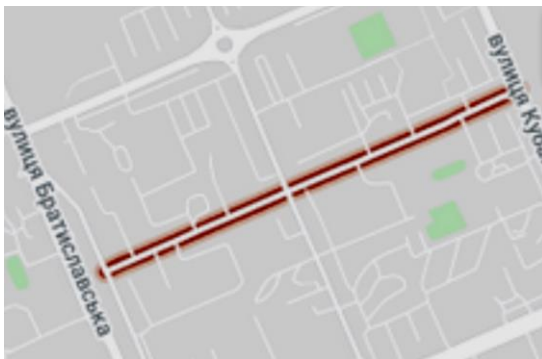
Владислав Волков [Електронний ресурс] : советский летчик-космонавт, дважды Герой Советского Союза // Календарь событий. – Електрон. текст. – Режим доступу: <https://www.calend.ru/persons/2602/>, вільний (дата звернення: 2020). – Назва з екрана. – Мова рос.

Волков Владислав Николаевич [Електронний ресурс] // Герои страны. – Електрон. текст. – Режим доступу: http://www.warheroes.ru/hero/hero.asp?Hero_id=608, вільний (дата звернення: 2020). – Назва з екрана. – Мова рос.

Вулиця Академіка Курчатова

Пролягає: від
Братиславської вулиці
до вулиці Кубанської
України (з 1974 року
мала назву на честь
радянського військового
діяча, маршала
Радянського Союзу
Георгія Жукова.
Сучасна назва — з 2018
року).

Виникла: в середині 1960-х років під назвою Нова.

Сучасна назва: на честь радянського фізика-ядерника Ігоря Курчатова – з 1970 року.

Протяжність: 1200 м.

Курчатов
Ігор Васильович
(1903-1960)

радянський фізик,
організатор і керівник робіт
в галузі атомної науки і техніки в СРСР,
академік АН СРСР

Біографія

Народився **12 січня 1903 року** на Уралі в сім'ї помічника лісничого.

У 1912 році родина переїхала до Сімферополя.

1920 рік – закінчив Сімферопольську гімназію із золотою медаллю і вступив до фізико-математичного факультету Кримського університету.

1923 рік – екстерном закінчив університет і став викладачем фізики в Бакинському політехнічному інституті.

1925 рік – став співробітником Ленінградського фізико-технічного інституту.

З 1930 року – завідуючий фізичним відділом Ленінградського фізико-технічного інституту. В цей час він починає займатися атомною фізикою.

З 1933 року– займався проблемами фізики атомного ядра.

У 1939 році – почав досліджувати розподіл важких ядер. Через рік під його керівництвом відкрито мимовільний розпад урану.

У 1943 році – заснував і став першим директором Інституту атомної енергії. До кінця життя керував розробкою ядерних проектів для військових цілей.

Курчатов – один з творців *першого уран-графітового реактора*, запуск якого був здійснений в грудні 1946 року.

Улюбленим словом Курчатова було «розумію».

Саме воно стало останнім в його устах, коли *7 лютого 1960 року* він помер прямо в момент розмови з колегою, сидячи на лавці в підмосковній Барвісі.

Досягнення

Особлива роль належить Курчатову в становленні і розвитку атомної енергетики. Він був засновником і *першим директором Інституту атомної енергії*.

Під його керівництвом був створений перший у Європі *атомний реактор (1946), перша радянська атомна бомба (1949), перша у світі термоядерна бомба (1953)*.

Очолював рішення задачі по мирному використанню атомної енергії.

Результатом робіт його колективу стало розробка, будівництво і *запуск 26 червня 1954 року Обнінської АЕС*. Вона стала першою в світі атомною електростанцією.

Під керівництвом Курчатова створений перший у світі *атомний реактор для підводних човнів (1958) і атомних криголамів (1959)*.

Відзнаки та нагороди

- Тричі Герой Соціалістичної Праці (1949, 1951, 1954);
- П'ять орденів Леніна (1945, 1949, 1954, 1953, 1956);
- Два ордена Трудового Червоного Прапора (1944, 1945);
- медалі: «За Перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр.», «За оборону Севастополя», «В пам'ять 800-річчя Москви»;
- Ленінська премія (1956);
- Чотири Сталінські премії (1942, 1949, 1951, 1953);
- Золота медаль імені Леонарда Ейлера;
- Срібна медаль Миру імені Жоліо-Кюрі;

Вшанування пам'яті

На честь Ігоря Курчатова:

- названо одну з вулиць Деснянського району м. Києва (1970), а також вулиці у багатьох містах колишнього СРСР;
- названо міста в Курської області (Росія), в Східно-Казахстанській області (Казахстан);
- встановлено пам'ятники у містах: на батьківщині м. Сім Челябінської області, Южноукраїнськ (Україна), Дубно, Челябінськ, Москва, Севастопіль, Обнінськ, Волгодонськ (Росія), Курчатова (Казахстан);
- названо найбільший в Росії науковий центр – «Курчатівський інститут» та Бєлоярська атомна електростанція;
- названо малу планету – астероїд 2352 Курчатова;
- названо науково-дослідне судно «Академік Курчатова»;
- названо кратер на зворотному боці Місяця;
- носить ім'я Челябінський аеропорт (Росія);
- носить ім'я літак компанії «Аерофлот»;
- випущено поштову марку до 60-річчя від дня народження академіка;
- встановлено меморіальну дошку на фасаді сімферопольської гімназії № 1, де він вчився;
- засновано академічну стипендію ім. Курчатова (2006);
- за видатні роботи в галузі ядерної фізики і ядерної енергетики РАН присуджує премію і Золоту медаль імені І. В. Курчатова.

Бібліографія

Борисов, Дмитрий. Курчатов – гроза гимназии и отличник без золотой медали [Текст] : [110 лет со дня рождения великого физика и «отца» атомной бомбы Игоря Васильевича Курчатова] // Сегодня. – 2013. – 17 янв. (№ 9). – С. 10 : фото.

Ігор Курчатов [Електронний ресурс] // Альманах визначних подій. – Електрон. текст. – Режим доступу: <http://calendate.com.ua/person/159>, вільний (дата звернення: 2013). – Назва з екрану. – Мова укр.

Игорь Васильевич Курчатов [Текст] // 100 великих ученых / Д. К. Самин. – Москва : Вече, 2003. – С. 550-555.

Игорь Васильевич Курчатов, (1903-1960) [Текст] // Великие ученые XX века. – Москва : Мартин, 2001. – С. 192-197.

Кузина, С. Курчатов хотел узнать, из чего состоят звезды. А создал бомбы [Текст] // Комсомольская правда. – 2013. – 16 янв. – С. 18.

Очкурова, О. Ю. 50 гениев, которые изменили мир [Текст] = Пятьдесят гениев, которые изменили мир / О. Ю. Очкурова, Г. В. Щербак, Т. В. Иовлева ; автор и рук. проекта Д. Таболкин. – Харьков : Фолио, 2006. – 510 с. – (100 знаменитых).

Самин, Д. К. Сто великих ученых [Текст] / Д. К. Самин. – Москва : Вече, 2000. – 592с : ил.,портр. – (100 великих).

Чернощекова, Т. М. И. В. Курчатов [Текст] : книга для внеклассного чтения учащихся 8-9 классов средней школы / Т. М. Чернощекова, В. Я. Френкель. – Москва : Просвещение, 1989. – 144 с. : ил. – (Люди науки).

Физики о себе [Текст] / отв. ред. В. Я. Френкель. – Ленинград : Наука, 1990. – 486 с. : ил.

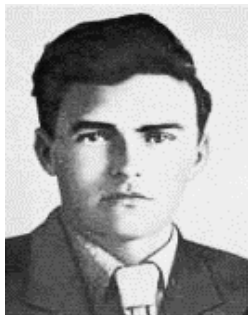
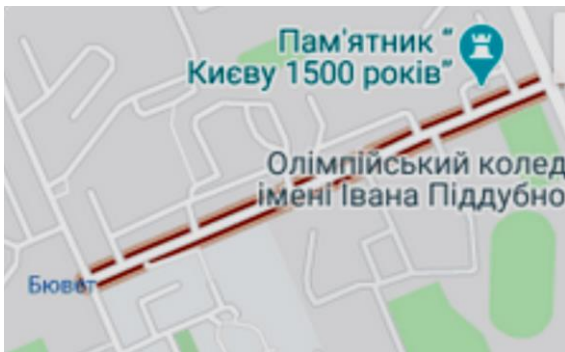
Вулиця Миколи Матеюка

Пролягає: від вулиці Мілютенка до вулиці Кубанської України.

Виникла: в середині 1960-х років під назвою Поліграфічний провулок (від розташованого на її початку НДІ поліграфічної промисловості).

Сучасна назва: отримала в 1969 році на честь Миколи Матеюка – розвідника партизанського загону під час німецько-радянської війни 1941–1945 років.

Протяжність: 660 м.

Матеюк
Микола Антонович
(1908-1960)

український господарчий діяч,
військовий розвідник,
учасник визволення України
від німецько-фашистських загарбників

Біографія

Народився **в 1908 році** у с. Реплін, Холмський район (нині Польща) в українській родині.

Закінчив *Київський технікум легкої промисловості*. Перед війною працював на різних господарських посадах.

Під час Великої Вітчизняної війни 1941-1945 років був військовим розвідником, командиром розвідувально-диверсійної групи, яка діяла в тилу противника з липня 1943 року за рішенням ЦК КП України і командування Південно-Західного фронту.

У серпні 1943 року очолив розвідувально-диверсійну групу РУ Генштабу КА.

Група діяла в районі Києва, а до лютого 1944 року перебазувалася до західних кордонів (50 км на південь від Бреста).

Група Миколи Матеюка розкрила угруповання німецьких військ на Люблінському і Варшавському операційних напрямках, організувала постійний контроль за перекиданням військ, встановила систему і характер німецької оборони на рубежі р. Західний Буг на ділянці Славотиче-Орхувськ-Опалін-Городло, спільно з польськими партизанами розробила і успішно здійснила операцію по доставці через лінію фронту до Москви важливих документів і матеріалів ЦК Польської робочої партії.

Після війни жив в Києві. Працював директором Дарницького шовкового комбінату (1949-1960).

Був депутатом Київської міської ради (1957-1960).

Помер у Києві *у 1960 році*. Похований на Байковому кладовищі.

Відзнаки та нагороди

Нагороджений *орденами Вітчизняної війни 1-го ступеню, Червоної Зірки, медалями.*

Вшанування пам'яті

1969 – у Києві його ім'ям названо одну з вулиць Деснянського району м. Києва.

1983 – на фасаді будинку №2 по вулиці Миколи Матеюка було встановлено анотаційну дошку.

Бібліографія

Вулиця Миколи Матеюка (Київ) [Електронний ресурс] // Вікіпедія. Вільна енциклопедія. – Електрон. текст. – Режим доступу:

[https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D1%83%D0%BB%D0%B8%D1%86%D1%8F_%D0%9C%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B8_%D0%9C%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%8E%D0%BA%D0%B0_\(%D0%9A%D0%B8%D1%97%D0%B2\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D1%83%D0%BB%D0%B8%D1%86%D1%8F_%D0%9C%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B8_%D0%9C%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%8E%D0%BA%D0%B0_(%D0%9A%D0%B8%D1%97%D0%B2)), вільний (дата звернення: 28.05.2019). – Назва з екрану. – Мова укр.

Матеюк Микола Антонович [Електронний ресурс] // Вікіпедія. Вільна енциклопедія. – Електрон. текст. – Режим доступу:

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%8E%D0%BA_%D0%9C%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B0_%D0%90%D0%BD%D1%82%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87, вільний (дата звернення: 05.07.2018). – Назва з екрану. – Мова укр.

Матеюка Миколи вулиця [Текст] // Вулиці Києва : довідник / за ред. А. В. Кудрицького. – Київ : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 1995. – С 134.

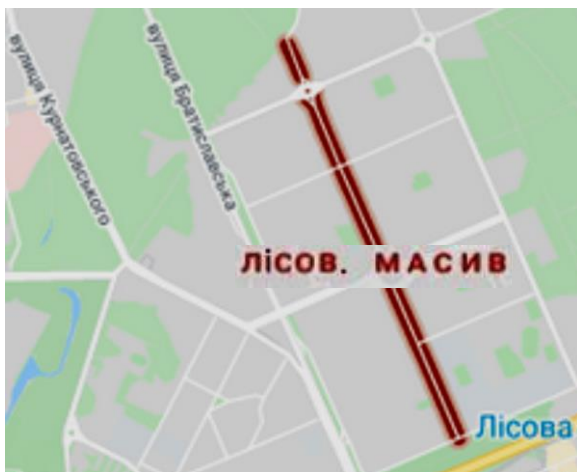

Вулиця Мілютенка

Пролягає: від вулиці Кіото до вулиці Космонавта Волкова.

Виникла: в середині 1960-х років під назвою Нова.

Сучасна назва: на честь українського актора, народного артиста СРСР Дмитра Мілютенка — з 1966 року.

**Мілютенко
Дмитро Омелянович**
(1899–1966)

український радянський драматичний актор
театру і кіно, педагог.

Народний артист Узбекистану,
народний артист УРСР,
народний артист СРСР

Біографія

Народився **9 (21 лютого) 1899 року** у місті *Слов'янську Харківської губернії (нині Донецької області)* в багатодітній родині слюсаря.

В 1916 році закінчив Слов'янську чоловічу гімназію.

На сцені з 1919 року: перша роль була зіграна ним в документальній драмі О. Суходольського «Хмара» (Андрій).

У 1920-1923 роках – актор *Першої Української театральної трупи* при Слов'янській Наросвіті та художній керівник драматичної студії при Содовому заводі.

З 1923 року – актор *Драматичного театру ім. Франка* (Юзівка, Харків), в 1927-1936 роках – *Харківського українського театру ім. Т. Г. Шевченка* (до 1934 року називався «Березіль»).

В 1936-1966 роках – актор *Українського театру ім. І. Франка*.

Зіграв понад 200 ролей, багато з них відзначені преміями, театральними нагородами.

У 1943-1945 роках – художній керівник *фронтової театральної бригади*, яка обслуговувала Третій Український фронт.

Театральна фронтова бригада разом з військовими підрозділами побувала в Болгарії, Румунії, Угорщині, Німеччині, показуючи солдатам і офіцерам вистави «*Наталка Полтавка*» та «*Бувальщина*». Кошти були передані у фонд оборони, а Мілютенко удостоєний високої військової нагороди.

У 1946-1966 роках викладав у Київському театральному інституті ім. І. Карпенка-Карого.

Помер **25 січня 1966 року** в Ташкенті під час зйомок фільму. Похований в Києві на Байковому кладовищі.

Фільмографія

«Велика гра» (1934), «Том Сойер» (1936), «Кармелюк» (1938), «Кубанці» (1939), «Щорс» (1939), «Богдан Хмельницький» (1941), «Зигмунд Колосовський» (1945), «Подвиг розвідника» (1947), «Тарас Шевченко» (1951), «Калиновий гай» (1953), «Мартин Боруля» (1953), «Богатир йде у

Марто» (1954), «Вогнище безсмертя» (1955), «Матір» (1955), «Іван Франко» (1956), «Павло Корчагін» (1956), «Кінець Чірви-Козиря» (1957), «Зелений фургон» (1959), «Олекса Довбуш» (1959), «У мертвій петлі» (1962), «Іванове дитинство» (1962), «Наш чесний хліб» (1964), «Сон» (1964), «До уваги громадян і організацій» (1965), «Нема невідомих солдат» (1965), «Криниця для спраглих» (1965), «Ескадра йде на захід» (1965).

Відзнаки та нагороди

- медаль «*За трудовое отличие*» (1940);
- медаль «*За доблестный труд в Великой Отечественной войне 1941—1945 гг.*» (1946);
- Орден Леніна (1951).

Вшанування пам'яті

У 1966 році на честь Дмитра Мілютенка у Києві названо одну з вулиць Деснянського району.

15 листопада 1985 року в Києві на будинку по вул. Маяковського, 2/1, де з 1944 по 1966 рік жив актор, встановлено меморіальну дошку.

Іван Драч присвятив пам'яті Д. О. Мілютенка мікропоему «*Сизий птах із гніздов'я Курбаса*» (1986).

Бібліографія

Андріанова-Гордієнко, Н. М. Дмитро Мілютенко [Текст] / Н. М. Андріанова-Гордієнко. – Київ : Мистецтво, 1990. – 179 с. : 8 л. фот. – (Майстри сцени та екрана).

Дмитрий Милутенко [Електронний ресурс] // Кино-театр.ру. – Електрон. текст. – Режим доступу: <https://www.kino-teatr.ru/kino/acter/m/sov/12720/bio/>, вільний (дата звернення: 16.01.2020). – Назва з екрану. – Мова рос.

Капельгородська, Н. М. Мілютенко Дмитро Омелянович [Текст] / Капельгородська Н. М., Глущенко, Є. С // Кіномистецтво України в біографіях. – Київ : АВДІ, 2004. – С. 398.

Комаров, О. Театральні спогади [Текст] : [Дмитро Мілютенко] : оповідання. – Київ : Поезія, 2001. – 154 с. : портр.

Мілютенко Дмитро Омелянович [Електронний ресурс] // Вікіпедія. Вільна енциклопедія. – Електрон. текст. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D1%96%D0%BB%D1%8E%D1%82%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_%D0%94%D0%BC%D0%B8%D1%82%D1%80%D0%BE_%D0%9E%D0%BC%D0%B5%D0%BB%D1%8F%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87, вільний (дата звернення: 30.10.2018). – Назва з екрану. – Мова укр.

Скромный и безжалостный Дмитрий Милутенко [Електронний ресурс] // КП в Украине – Електрон. текст. – Режим доступу: <https://kp.ua/life/439968-skromnyi-y-bezzhalostnyi-dmytryi-myluitenکو>, вільний (дата звернення: 21.02.2019). – Назва з екрану. – Мова рос.

Терещенко, Г. Актор, який мав мужність прийняти ненависть глядача [Текст] : усе своє життя Дмитро Омелянович Мілютенко присвятив мистецтву й майже 35 років йшов одним шляхом із легендарним театром // День. – 2004. – 2 груд. – С. 7.

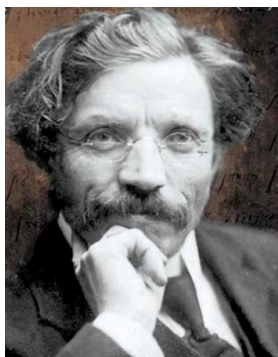
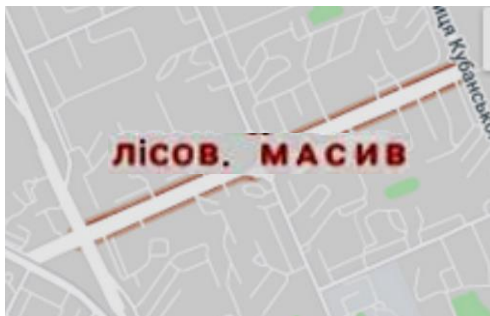
Вулиця Шолом-Алейхема

Пролягає: від Миропільської вулиці до вулиці Кубанської України.

Виникла: в середині 1960-х років під назвою Нова.

Сучасна назва: на честь українського єврейського письменника Шолом-Алейхема — з 1966 року.

Протяжність: 1400 м.

**Шолом-Алейхем
(Рабинович
Соломон Наумович)
(1859 – 1916)**

єврейський письменник, драматург,
один з основоположників
сучасної художньої літератури
мовою їдиш.

*Шолом Алейхем – псевдоним письменника
(єврейське вітання «Мир Вам»).*

Біографія

Народився **18 лютого (2 березня) 1859 року** у місті *Переяславі на Полтавщині (тепер Переяслав-Хмельницький Київської області)* у родині дрібного крамаря.

Дитячі роки минули у невеличкому містечку *Воронькові Полтавської губернії*.

Навчався в хедері — єврейській початковій релігійній школі.

Згодом під впливом єврейської просвітницької літератури займався і загальною освітою, навчався у повітовій школі.

З 1876 року працював домашнім вчителем у єврейського магната Елімелеха Лоева.

У 1880–1882 роках Шолом-Алейхем працював громадським рабином у Лубнах.

Після одруження з донькою Лоева у 1883–1887 роках жив і працював у Білій Церкві.

У 1887–1890, 1893–1905 роках жив у Києві (він називав його у своїх творах Єгупцем), де займався торговельними справами. Після єврейських погромів у Києві в жовтні 1905 року переїхав до Львова.

Шолом-Алейхем багато подорожував. Відвідав Женеву, Лондон, Варшаву, Вільно, Берлін та інші міста світу, де виступав перед своїми читачами.

В 1907–1914 роках жив в Італії та Швейцарії.

У 1915 році переїхав до Нью-Йорка, де допоміг заснувати Єврейськомовний Театр Мистецтв.

Помер 13 травня 1916 року в Нью-Йорку.

Творчість

Поява Шолом-Алейхема знаменувала нову сторінку в розвитку новітньої прози мовою їдиш.

Написав десять романів, двадцять п'єс, сотні повістей та оповідань, багато статей.

Твори письменника перекладені десятками мов світу.

Головні герої Шолом-Алейхема — бідні «маленькі люди», які, незважаючи на важке, злиденне життя, оптимістично дивляться у майбутнє, з гумором оцінюють своє становище, вірять у справедливість та мудрість Творця.

Романи Шолом-Алейхема «*Стемпеню*» (1888) та «*Йоселе-Соловей*» (1890) започаткували серію «Єврейська народна бібліотека».

У циклі «*Менахем-Мендл*» (1892—1909) Шолом-Алейхем карикатурно показав світ наживи, спекуляцій, шахрайства.

У 1894 році видав першу повість із широко відомого циклу «*Тев'є-молочар*» (1894—1914).

Цей сільський єврей з грубою зовнішністю та ніжною душею став одним із улюблених персонажів письменника.

Життя дітей митець відобразив у повісті «*Хлопчик Мотл*» (1907—1916), збірках «*Оповідання для дітей*» (1886—1916), «*Пісня пісень*» (1909—1911).

Критики порівнювали Шолом-Алейхема із Марком Твеном за схожість стилів письменників та любов до дитячої літератури. А сам Марк Твен при особистій зустрічі у Нью-Йорку у 1906 році зауважив, що вважає себе американським Шолом-Алейхемом.

Творчість письменника забарвлена українським колоритом, у творах подано описи української природи, використано українську лексику, фольклор.

Вшанування пам'яті

- ім'я Шолом-Алейхема *носять вулиці* у Києві (Деснянський район, 1966), Львові, Харкові, Дніпрі, Полтаві, Житомирі, Чернівцях, Білій Церкві, Броварах, Бердичіві, Бродях, Коростені, Збаражі, Переяславі, Ніжині, Херсоні, Умані,

Новомиргороді, Смілі, Старокостянтинові (Хмельницька область), Славуті (Хмельницької області), Гайсині, Дрогобичі.

- музей-садиба *Шолом-Алейхема* (м. Переяслів, 1978 р.).

Пам'ятник Шолом-Алейхему (м. Київ, 1997 р.).

- музей-квартира *Шолом-Алейхема* (м. Київ, вул. Велика Васильківська, 5а., (2009).

- на честь Шолом-Алейхема названо один з *кратерів на планеті Меркурій*.
- за мотивами збірки оповідань Шолом-Алейхема «Тев'є-Молочар» поставлена *вистава «Панахидна молитва»* (Національний академічний драматичний театр імені Івана Франка, 1989-2012)
та *фільм* російського режисера Володимира Лерта «*Мир вашому дому!*» (2017).

Бібліографія

Шолом-Алейхем, С. Пісня пісень [Текст] : вибрані твори / пер. з їдишу Єфраїма Райцина. – Київ : Знання, 2018. – 192 с. : портр. – (Класна література).

Шолом-Алейхем, С. Тев'є – молочар [Текст] : повість / пер. з їдишу Оксани Щерби. – Київ : Книголав, 2018. – 157 с. – (Золота полиця). – Український інститут книги (УІК).

Антоненко, Аліса. "Шолом-Алейхем: Сміх у темряві" [Текст] : [документальний фільм американського режисера Джозефа Дормана про життя та творчість відомого єврейського письменника] // День. – 2013. – 8 жовт. (№ 181). – С. 11 : фот.

Белоусова, Анастасія. Озорник Шолом-Алейхем [Текст] : // Сегодня. – 2013. – 8 окт. (№ 221). – С. 14 : фот.

Веледницька, Тетяна. Зичить усім миру [Текст] : [презентація нового чотиритомного видання творів Шолом-Алейхема під назвою "Мир Вам" напередодні 154-ї річниці від дня народження] // Літературна Україна. – 2013. – 14 берез. (№ 11). – С. 13 : фот.

Гузь, О. О. Шолом-Алейхем, (1859-1916). "Пісня над піснями" [Текст] : уроки для 7 класу / О. О. Гузь, Н. Б. Смірнова // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. – 2016. – № 12. – С.15-24.

З любов'ю до України [Текст] : 2 березня – 160 років від дня народження Шолом-Алейхема // Шкільна бібліотека. – 2019. – № 2. – С. 6-9 : портр.

Клименко, Ганна (Синьоок). Феномен Шолом-Алейхема: пам'ять, обличчя, контекст [Текст] // Всесвіт. – 2017. – № 3/4. – С. 280-290 : фот. – Бібліогр.: с. 290.

Финкель, Леонид. Поминайте мене в радости [Текст] : [статья об известном еврейском писателе Шолом-Алейхеме] // Радуга. – 2014. – № 3/4. – С. 162-184. – Биогр. справка: с. 162.

Шолом Алейхем [Текст] // 99 великих киевлян / [Н. Будзинская [и др.]. – Киев, 2009. – С. 381-384 : портр.

Житловий масив КОТЕДЖНЕ СЕЛИЩЕ ДЕСНЯНСЬКЕ

Містечко закритого типу з багаторівневою системою охорони і своєю інфраструктурою. Активна забудова – з 2011 року.

*Налічує більше 300 будинків, 15 вулиць,
з них – 8 вулиць-антропонімів.*

Вулиця Олександра Білаша

Пролягає: від провулку Заозерного до кінця забудови.

Сучасна назва: на честь українського композитора Олександра Білаша — з 2011 року.

Протяжність: 375 м

Білаш Олександр Іванович (1931—2003)

український композитор,
народний артист України,
Герой України,
лауреат Державної премії
ім. Т. Г. Шевченка.

*«...Я вмер би того ж дня,
Коли б сказала мати,
Що я не зможу заспівати
Бодай одну з своїх пісень
Про Україну...»*

(О. Білаш).

Біографія

Народився **6 березня 1931 року** у мальовничому селі *Градизьку на Полтавщині*.

Першим музичним інструментом була саморобна гармошка. Всі свої твори він грав на слух, а нот зовсім не знав.

Навчання в музичному училищі закінчив екстерном. Тут же й почав писати свої перші пісні, які вказують на особливе обдарування митця як лірика.

У 1957 році закінчив Київську консерваторію (нині *Національна музична академія України імені П. І. Чайковського*).

У 1956–1961 роках — викладач теорії музики Київського педагогічного інституту ім. М. Горького (нині *Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова*).

У 1976–1994 роках — голова правління *Київської організації Спілки композиторів України*.

З 2000 року — Член *Спілки письменників України*.

Один із засновників Українського фонду культури.

Помер **6 травня 2003 року** в Києві. Похований на Байковому кладовищі.

Творчість

Значний вклад у творчості Білаша займають пісні, що стали майже народними (більше 500).

Серед них: «*Ясени*» (на слова М. Ткача), «*Два кольори*», (на слова Д. Павличка).

Композитор гордився тим, що його твори виконували такі майстри співу, як *Дмитро Гнатюк, Анатолій Мокренко, Микола Кондратюк, Раїса Кириченко, Людмила Зікіна*.

Він автор:

- романсів; пісень-дум, пісень-балад;
- опер *«Гайдамаки»*, *«Прапороносці»*;
- моноопер *«Балада війни»*, *«Сповідь білого тюльпана»*;
- цілої низки оперет, симфонічних творів (*«Чиста криниця»*, *«Легенда про Київ»*);
- поетичних збірок, в тому числі *«Мелодія»*, *«Мамине крило»*, *«Шураць»*;
- музики до багатьох вистав та кінофільмів (у т. ч. музику до художнього біографічного фільму про Тараса Шевченка *«Сон»*).

Відзнаки та нагороди

- Лауреат премії імені М. Островського (1967);
- Лауреат Всесоюзної премії Ленінського комсомолу (1968);
- Заслужений діяч мистецтв УРСР (1969);
- Лауреат Державної премії УРСР імені Т. Г. Шевченка (1975);
- Народний артист УРСР (1977);
- Народний артист СРСР (1990);
- Герой України (2001).

Вшанування пам'яті

2002 – іменем композитора названа гімназія у селищі Градизьк;

2004 – у цій гімназії створено літературно-меморіальний музей О. І. Білаша, де зберігаються та експонуються предмети його музичної та літературної спадщини (понад 500 експонатів);

2011 – іменем композитора названо вулицю у Деснянському районі міста Києва.

2013 – у Києві на фасаді будинку, де жив композитор (вулиця Пушкінська, 8), відкрито меморіальну дошку.

Бібліографія

Білаш Олександр [Електронний ресурс] : [сайт про найкращих співаків, композиторів і поетів-піснярів 50-х–90-х // Золотий фонд української естради. – Електрон. текст. – Режим доступу: <http://www.uaestrada.org/kompozitori/bilash-oleksandr/>, вільний (дата звернення: 2016). – Назва з екрана. – Мова укр.

Білаш, Олександр. "Від народження і до..." [Текст] : уривки з автобіографічної поеми "Шурась" // Культура і життя. – 2013. – 10 трав. (№ 19). – С. 12-13 : фот.

Корнійчук, Володимир. Як вогненна блискавка... [Текст] : спогади про українського композитора О. І. Білаша // Літературна Україна. – 2011. – 24 листоп. (№ 45). – С. 15 : фот.

Овчаренко, Єдуард. "Люби мене, не покинь..." [Текст] : [до 85-річчя від дня народження видатного українського композитора Олександра Білаша] // Слово просвіти. – 2016. – 9-15 черв. (№ 23). – С. 13 : фот.

Павличко, Дмитро. "Із Олександром Білашем пощастило у 1964 році написати нашу головну пісню "Два кольори", яку КДБ вважало гімном ОУН" [Текст] : [розмова з українським поетом Дмитром Павличком про дружбу та творчу співпрацю з українським композитором Олександром Білашем] // Культура і життя. – 2014. – 7 берез. (№ 10). – С. 4 : фот.

Станкович, Є. Його неповторний світ [Текст] : український композитор Олександр Білаш // Літературна Україна. – 2010. – 5 серп. (№ 27). – С. 8.

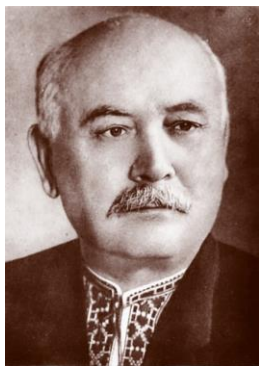
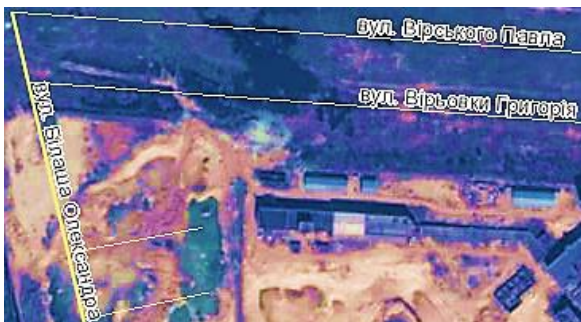
Вулиця Григорія Верьовки

Пролягає: від вулиці Олександра Білаша до кінця забудови.

Сформувалася: на початку 2010-х років як одна з вулиць котеджного селища Деснянське.

Сучасна назва: на честь українського композитора і хорового диригента Григорія Верьовки — з 2011 року.

Протяжність: 1030 м.

**Верьовка
Григорій Гурійович**
(1895-1964)

український композитор,
хоровий диригент, педагог.

Біографія

Народився **25 грудня 1895 року** у м. Березна Чернігівської області в родині селянина-ремісника.

У 1916 році закінчив Чернігівську духовну семінарію.

У 1918–1921 роках навчався теорії композиції в Київському музично-драматичному інституті ім. М. Лисенка, у 1933 році екстерном закінчив інститут як диригент.

З 1919 року працював у Народній консерваторії Товариства народного театру і мистецтв як директор і педагог, керівник самодіяльних хорових гуртків. Знавець фольклору й активний його збирач.

У 1923–1929 роках викладав у Київському музично-драматичному інституті ім. М. Лисенка.

З 1931 року – у Київській консерваторії (з 1947 року – її професор).

З 1941 по 1945 роки – старший науковий співробітник Інституту фольклору АН УРСР.

З 1943 року – художній керівник і головний диригент Державного українського народного хору.

У 1948–1952 роках очолював правління Спілки композиторів УРСР.

Помер 21 жовтня 1964 року у Києві. Похований на Байковому кладовищі.

Творча діяльність

Композитор – новатор

Ім'я Григорія Верьовки широко відоме не лише в Україні, а й далеко за її межами.

Як композитор зробив значний внесок у розвиток жанру обробки народної пісні, а також у скарбницю української музичної фольклористики.

Твори Верьовки широко популярні, багато які з них стали істинно народними, зокрема: *«Ой, як стало зелено»*, *«Ой чого ти земле, молодіти стала»*, а також жартівливі пісні, з них українська народна пісня *«І шумить, і гуде»*.

Також віддав належне ідеологічному дискурсу, створивши пропагандистські пісні, зокрема *«Клятва»*, пісні, що оспівують працю на будівельних об'єктах ГУЛАГ СРСР: *«Дівчата з Донбасу»*, *«Пісня про Волго-Дон»*, *«Шахтарочка»*.

Серед творів великої форми кантата *«Ми ковалі своєї долі»* на слова поета Павла Тичини.

Верьовка створив також обробки пісень російських повстанців-комуністів: *«Вперед, народе, йди»*, *«Карманьйола»* та ін.

Диригент Українського Народного хору

Але уславився Григорій Верьовка насамперед, як художній керівник і головний диригент Українського народного хору.

В 1943 році за короткий час організував у Харкові *Український народний хор* і очолив його.

Перший концерт відбувся *в серпні 1944 року* у визволеному Києві.

З 1965 року хор носить ім'я Григорія Верьовки.

З цим всесвітньо відомим хоровим колективом нерозривно пов'язана вся подальша творчість майстра як диригента.

Хор не лише опанував неповторний колорит українських народних пісень, а й освоїв цілу низку творів класичної музики, активно популяризував українське музично-хорове та хореографічне мистецтво.

Нині цей талановитий колектив знаний в усьому світі.

Відзнаки та нагороди

- 1948 – Сталінська премія I ступеню;
- 1948 – Орден Трудового Червоного Прапора;
- 1951 – Орден Леніна;
- 1960 – звання Народного артиста УРСР;
- 1960 – Орден Трудового Червоного Прапора;
- 1968 – Державна премія УРСР імені Тараса Шевченка;
- Орден «Знак Пошани», медалі.

Вшанування пам'яті

- 1967 – на батьківщині композитора у смт. Березні споруджено пам'ятник — бюст із оргскла на чотирикутному постаменті.
- 1974 – іменем Григорія Верьовки названа вулиця в м. Чернігів.
- 1983 – на фасаді будинку колишньої Чернігівської духовної семінарії, де в 1910-1916 роках навчався Григорій Верьовка, встановлено мармурову меморіальну дошку.
- 2011 – іменем Григорія Верьовки названа одна з вулиць Києва Деснянського району.

- Меморіальна дошка Григорію Верьовці в приміщенні Київської консерваторії.

Бібліографія

Верьовка Григорій Гурійович [Електронний ресурс] // Комітет з національної премії України імені Тараса Шевченка. – Електрон. текст. – Режим доступу: <http://knpu.gov.ua/content/verovka-grigorii-guriiovich>, вільний (дата звернення: 25.01.2019). – Назва з екрана. – Мова укр.

Гаврилюк, Л. О. Верьовка Григорій Гурійович [Текст] // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України. – Київ : Наукова думка, 2003. – Т. 1. А-В. – С.494 : іл.

Корбач, Іван. Співоче поле у березні [Текст] : до 100-річчя від дня народження Г. Г.Верьовки // Українська культура. – 2004. – № 4. – С.31-33.

Пісня жива-жива й Україна [Текст] : до 60-річчя від дня заснування Національного заслуженого академічного українського народного хору ім. Г. Г. Верьовки. // Календар знаменних і пам'ятних дат. – 2003. – III кв. – С. 59-66.

Тетерук, С. Послухаймо хор Верьовки. Хоча б не востаннє... [Текст] // Віче. – 2005. – № 12. – С. 66-68.

Турець, В. Де і як було створено найвідоміший хор України [Електронний ресурс] // Слобідський край. – Електрон. текст. – Режим доступу: <https://www.slk.kh.ua/multimedia/istoriya/xronograf-sk/de-i-yak-bulo-stvoreno-najvidomishij-hor-ukrayini.html>, вільний (дата звернення: 20.10.2018). – Назва з екрана. – Мова укр.

Вулиця Павла Вірського

Пролягає: від вулиці Олександра Білаша до кінця забудови.

Сформувалася: на початку 2010-х років як одна з вулиць котеджного селища Деснянське.

Сучасна назва: на честь українського танцівника і хореографа Павла Вірського — з 2011 року.

Протяжність: 1090 м.

**Вірський
Павло Павлович**
(1905-1975)

хореограф, балетмейстер,
артист балету,
народний артист СРСР

Біографія

Народився **25 лютого 1905 року** в *Одесі* в купецькій родині.

У 1926 році закінчив *Одеське музично-драматичне училище* по класу балету.

У 1927-1928 роках навчався в *Московському театральному технікумі*.

У 1931-1933 роках – балетмейстер *Одеського театру*.

У 1933-1934 роках разом з випускником Одеського музично-драматичного училища М. Болотовим очолює трупу Харківського театру ім. М. Лисенка, де ставить *«Раймонду»* й *«Есмеральду»*.

У 1934-1935 роках керує балетною трупкою в Дніпропетровську, де вперше ставить блискучий комедійний балет на сюжет *«Декамерона»* – *«Міщанин із Тоскани»*.

Першим кроком Вірського на шляху запровадження українського сценічного танцю була постановка в Одесі наприкінці 20-х років танців в опері М. Лисенка *«Тарас Бульба»*.

Запропонований Вірським танець *«Казачок»* відразу зустрів визнання серед танцівників і хореографів.

Наступним етапом була Декада української літератури і мистецтва в Москві, для якої Вірський і Болотов поставили танці в опері С. Гулака-Артемовського *«Запорожець за Дунаєм»*.

1937 рік – створений *Державний ансамбль народного танцю України* під керівництвом Павла Вірського і М. Болотова.

Уже в першій програмі, звертаючись до історії народу та його сучасності, вони створюють колоритні сюжетні картини – своєрідні балети-мініатюри, такі як *«Українська сюїта»*, *«Запорожці»* та ін.

Водночас ансамбль стає фольклорно-етнографічною лабораторією, що займається пошуком, фіксуванням і переосмисленням скарбів народного танцю і народної танцювальної музики.

1939 рік – як балетмейстер Ансамблю пісні і танцю Київського військового округу, впроваджує елементи народних танців усього багатонаціонального складу Радянської армії.

Павло Вірський ставив також класичні балети, як наприклад *«Лебедине Озеро»*, *«Дон Кіхот»*, *«Раймонда»*.

З 1943 по 1955 роки працює в Державному ансамблі пісні і танцю Радянської армії ім. О. Александрова в Москві.

У 1955 році повернувся до Києва, очолив Ансамбль народного танцю УРСР (нині — Ансамбль народного танцю ім. П. Вірського).

За роки роботи в Ансамблі народного танцю України Вірський поставив близько 100 окремих номерів, інтерпретував тільки український фольклор і тільки на його основі створював масові яскраві хореографічні полотна і проникливі ліричні, героїчні або гумористичні танцювальні мініатюри.

Майже піввіку не сходять зі сцени іскрометний *«Повзунець»*, лубочні *«Ляльки»*, до сліз щемливі *«Чумацькі радощі»*, *«Одна пара чобіт на вісім ніг»* та ін. Фінальний *«Гопак»*, що став візитною картою ансамблю, півстоліття викликає бурхливі овації в найбільших концертних залах планети.

Павло Вірський помер **5 липня 1975 року**, щойно відзначивши своє 70-ліття.

Мине ще два роки, перш ніж ансамбль, який ледь не з моменту виникнення називали «ансамблем Вірського», одержить право офіційно носити ім'я свого творця.

Творчість

Танці і хореографічні картини

- «Чумацькі радощі»;
- «Гопак»;
- «Рукодільниці»;
- «Запорожці»;
- «Флотилія «Радянська Україна»;
- «Ляльки»;
- «Повзунець»;
- «Шевчики».

Постановки балетів

- «Червона квітка»;
- «Лебедине озеро» П. І. Чайковського;
- «Раймонда» Глазунова;
- «Карманьйола» Фемеліді;
- «Корсар» Адана.

Багато хореографічних композицій Вірського зафіксовано у виданні «У вихорі танцю» (випуски № 1/6, 1977-1982).

Відзнаки та нагороди

1942 – Заслужений артист УРСР;

1949 – Заслужений діяч мистецтв РРФСР;

1950 – Сталінська премія першого ступеня;

1957 – Народний артист Української РСР;

1960 – Народний артист СРСР;

1965 – Державна премія Української РСР ім. Т. Г. Шевченка;

1970 – Державна премія СРСР;

Нагороджений орденами Трудового Червоного Прапора (1949, 1965), Червоної Зірки (1942), Дружби народів (1975), а також багатьма медалями.

Вшанування пам'яті

З 1977 року Національний заслужений академічний ансамбль танцю України носить ім'я Вірського.

В 1983 році в Києві, на будинку по вулиці Малій Житомирській, 10, де жив Павло Вірський в 1969-1975 роках, встановлено меморіальну дошку.

2005 рік – Національним банком України в серії «Видатні особистості України» в обіг випущена

нейзильберова 2-гривнева пам'ятна монета накладом 20 000 штук, присвячена 100-річчю від дня народження хореографа.

2005 рік – поштою України випущена поштова марка номіналом 45 копійок, присвячена 100-річному ювілею Павла Вірського.

Бібліографія

Білаш, Павло. Вийти за магічне коло [Текст] : [хореографічний колектив Київської муніципальної академії танцю ім. Сержа Лифаря (Деснянський р-н) та хореографічний колектив ім. П. Вірського] // Культура і життя. – 2017. – 13 січ. (№ 1/2). – С. 11 : фото.

Вірський Павло Павлович [Електронний ресурс] // Енциклопедія Сучасної України. – Електрон. текст. – Режим доступу: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=34725, вільний (дата звернення: 2020). – Назва з екрана. – Мова укр.

Вірський Павло Павлович [Електронний ресурс] // Комітет з Національної премії України імені Тараса Шевченка. – Електрон. текст. – Режим доступу: <http://knpu.gov.ua/content/virskii-pavlo-pavlovich>, вільний (дата звернення: 17.01.2020). – Назва з екрана. – Мова укр.

Горбатюк, В. Музичні адреси Києва [Текст] / В. Горбатюк, А. Вишневська ; Віра Горбатюк, Алла Вишневська. – Харків : НТМТ, 2018. – 192 с. : іл., портр.

Тайстра, Людмила. Танці без фонограм [Текст] : до 70-річчя від дня створення Національного заслуженого академічного ансамблю танцю України ім. П. Вірського // Культура і життя. – 2007. – 5 груд.(№49). – С.1.

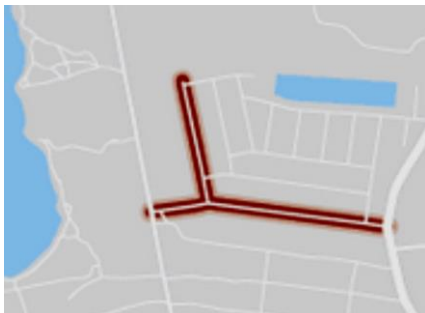
Вулиця Миколи Гришка

Пролягає: від вулиці
Олександра Даля до вулиці
Радосинської.

Сформувалася: на початку
2010-х років.

Сучасна назва: на честь
українського ботаніка, академіка
АН УРСР Миколи Гришка — з
2011 року.

Протяжність: 860 м.

**Гришко
Микола Миколайович**
(1901-1964)

генетик, ботанік, селекціонер,
академік НАНУ,
фундатор Національного ботанічного саду
міста Києва

Біографія

Народився **6 січня 1901 року** в сім'ї військових, у *Полтаві*. Рід Гришків походить із шляхетної козацької старшини. Засновником роду був Грицько Пантюха–Зарубайленко — писар Січі Запорізької.

1917 рік — закінчив навчання у кадетському корпусі у Владикавказі і вступив до гімназії, яку наступного року і закінчує.

1923–1925 роки – навчання у Полтавському сільськогосподарському інституті. Далі продовжує навчання на педагогічному факультеті Київського сільськогосподарського інституту.

В подальшому поєднує наукову і педагогічну діяльність. Спочатку в Майнівському сільськогосподарському технікумі на Чернігівщині, згодом у Сумському педагогічному, потім у Чернігівському, Глухівському та Київському сільськогосподарських інститутах.

У 1939 році Миколу Гришка обирають дійсним членом Академії наук УРСР і доручають керівництво Інститутом ботаніки Академії наук.

З 1944 року він викладав курс генетики з селекції рослин у Київському університеті.

Передчасна смерть **4 січня 1964 року** обірвала творчий шлях видатного вченого.

Наукова діяльність

Микола Миколайович був першим ученим, який описав культурну флору Північного лісостепу України, зокрема зернові та овочеві культури.

На дослідному полі він провадив досліді над багатьма сортами озимої пшениці, 17 сортами картоплі, 16 сортами вівса.

Вчений береться за розв'язання кардинальної проблеми коноплярства — виведення нових сортів конопель, придатних для механізованого збирання.

Публікації

У 1927 році друкує свою першу наукову працю, а у 1933 році виходить його підручник українською мовою “Курс загальної генетики”.

Згодом, у 1938 році випускає книгу “Курс генетики” російською мовою. Підручник було перевидано в Югославії сербською мовою.

Взагалі перу М. М. Гришка належить близько 150 друкованих праць. За його редакцією видано величезну кількість наукових збірників і монографій, зокрема збірники, присвячені узагальненню робіт з біології та культури конопель, шість видань праць Ботанічного саду, а також монографії та брошури, присвячені історії інтродукції і акліматизації рослин, вивченню біології, сортименту та агротехніці окремих нових і мало поширених культур.

Відзнаки та нагороди

У 1936 році за виведений сорт конопель “ОСО-72” Миколу Гришка було нагороджено орденом Леніна і без захисту дисертації присуджено науковий ступінь доктора сільськогосподарських наук, а у 1937 році — наукове звання професора.

Вшанування пам'яті

Микола Гришко не дожив лише кілька місяців до відкриття *Центрального республіканського ботанічного саду*, якому віддав роки свого життя, енергію, досвід, знання. Сад став, як і мріяв Микола Миколайович, надбанням України і народу. Йому надано статус національної установи й присвоєно ім'я М. М. Гришка.

Бібліографія

Гришко Микола Миколайович [Електронний ресурс] // Електронна бібліотека «Україніка». – Електронний текст. – Режим доступу: [http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nasua/cgiirbis_64.exe?S21CNR=20&S21REF=10&S21STN=1&C21COM=S&I21DBN=PNAS&P21DBN=PNAS&S21All=\(%3C.%3EA=%D0%93%D1%80%D0%B8%D1%88%D0%BA%D0%BE%20%D0%9C%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B0%20%D0%9C%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B0%D0%B9%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87%3C.%3E\)&S21FMT=fullweb&S21COLORTERMS=0](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nasua/cgiirbis_64.exe?S21CNR=20&S21REF=10&S21STN=1&C21COM=S&I21DBN=PNAS&P21DBN=PNAS&S21All=(%3C.%3EA=%D0%93%D1%80%D0%B8%D1%88%D0%BA%D0%BE%20%D0%9C%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B0%20%D0%9C%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B0%D0%B9%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87%3C.%3E)&S21FMT=fullweb&S21COLORTERMS=0), вільний (дата звернення: 2019). – Назва з екрану. – Мова укр.

Гришко Николай Николаевич, 1901-1964 [Текст] // Страна знаний. – 2011. – № 8. – С. 48 : портр.

Сарычева, З. А. Первые годы строительства Национального ботанического сада НАН Украины им. Н. Н. Гришко [Текст] / З. А. Сарычева, В. И. Муратова. – Киев : [Б. в.], 2008. – 119 с. : ил., портр.

Творець ботанічного саду на схилах Дніпра — Микола Гришко [Електронний ресурс] // Інтернет-архів сайту “Наша Парафія”. – Електронний текст. – Режим доступу: <https://web.archive.org/web/20140228143845/http://www.parafia.org.ua/biblioteka/kultura/shenderovskyj-nehaj-ne-hasne-persha/mykola-gryshko/>, вільний (дата звернення: 29.01.2012). – Назва з екрану. – Мова укр.

Черевченко, Т. М. Академік Микола Миколайович Гришко [Текст] : життєвий і творчий шлях / Т. М. Черевченко, Н. В. Чувікіна // Інтродукція рослин. – 2009. – № 1. – С. 102-110. – Бібліогр.: 8 назв.

Шендеровський, В. Творець ботанічного саду на схилах Дніпра [Текст] // Нехай не гасне світ науки. – Київ : РАДА, 2003. – С. 75-83 : портр.

Вулиця Олександра Даля

Протягає: від вулиці Миколи Гришка до Радосинської вулиці.

Виникла: на початку 2010-х років як одна з вулиць котеджного селища Деснянське.

Сучасна назва:— з 2011 року.

Наразі невідомо, на честь якої «відомої особи» найменована вулиця.

Існує версія, що вулицю планувалося назвати на честь радянського актора Олега Даля, однак у протоколі засідання комісії з питань найменувань та пам'ятних знаків Київської міської державної адміністрації згадок про це не залишилося.

Протяжність: 770 м.

Вулиця Миколи Плахотнюка

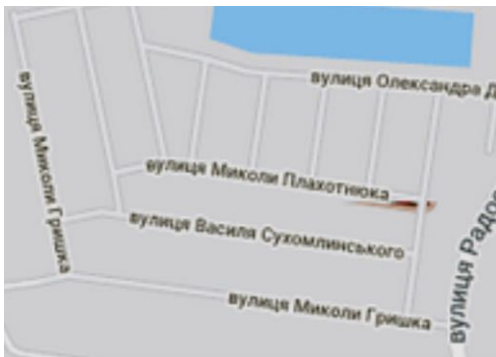
Пролягає: від вулиці Олександра Даля до вулиці Андрія Сиви.

Сформувалася на початку 2010-х років як одна з вулиць котеджного селища Деснянське.

З 2011 року отримала назву вулиця Петра Шелеста, на честь партійного і державного діяча УРСР та СРСР Петра Шелеста.

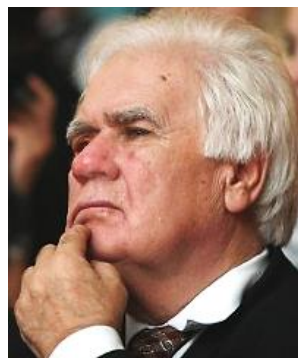
Сучасна назва: на честь українського лікаря, громадського діяча, політичного в'язня радянських часів Миколи Плахотнюка — з 2017 року.

Протяжність: 510 м.

Плахотнюк Микола Григорович (1936-2015)

лікар, громадський діяч,
колишній політичний в'язень,
жертва каральної психіатрії
радянських часів

Біографія

Народився **8 травня 1936 року** в селі **Фосфорит Щигровського району Курської області**.

Там від голоду і репресій рятувалася розкуркулена сім'я Плахотнюків. Під час війни сім'я повернулася в Київську область.

Закінчивши Київське медичне училище у 1959 році, працював фельдшером у селі.

У 1960 році вступив до Київського медінституту на лікувальний факультет.

Працював у туберкульозному шпиталі в Пущі-Водиці, у тубсанаторії в Димері під Києвом.

Учасник українського правозахисного руху

З 1963 року – активний член Клубу творчої молоді (КТМ) "Сучасник", ініціатор літературно-мистецьких вечорів, найвідоміші з них – сучасної поезії та пам'яті В. А. Симоненка.

У Клубі часто бували Іван Світличний, Євген Сверстюк, В'ячеслав Чорновіл, Алла Горська та інші шістдесятники.

Разом з А. Горською сприяв перетворенню щорічних відзначень Шевченківської річниці біля пам'ятника Кобзарю 22 травня у традицію національно свідомих громадян.

12 січня 1972 року був заарештований за ст. 62 КК УРСР «антирадянська агітація і пропаганда».

У вересні експертиза Інституту ім. Сербського в Москві поставила Плахотнюку діагноз «шизофренія з манією переслідування, періодично неосудний».

Київський обласний суд постановив направити його на примусове лікування в спецпсихлікарню.

В березні 1981 року Плахотнюка з лікарні виписано, а 6 вересня того ж року заарештовано за сфабрикованим звинуваченням та доставлено в Черкаську "психушку".

У квітні 1982 року засуджений на 4 роки позбавлення волі. Відбував покарання у Луганській області.

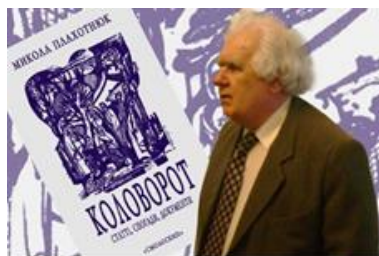
У червні 1984 року звільнений умовно-достроково. Працював лікарем-фтизіатром.

У 1991 році – реабілітований.

З 1991 року — член Українського комітету “Гельсінкі-90”, член Проводу Всеукраїнського товариства політичних в’язнів і репресованих.

З 1994 року – голова правління громадської організації „Музей шістдесятництва”. Періодично виступав на сторінках журналу «Українська культура» і в газеті «Час» зі спогадами й розповідями про шістдесятників.

Микола Плахотнюк – автор книги спогадів *«Коловорот»*, в якій він зробив підсумок своєму багатому й нелегкому життєвому шляху.

Помер **5 лютого 2015 року**. Похований на Байковому кладовищі.

Відзнаки та нагороди

2001 – Орден «За заслуги» III ст.;

2005 – Орден «За заслуги» II ст.;

2009 – Орден Свободи

2013 – Лауреат Премії імені Василя Стуса.

Вшанування пам'яті

2017 – ім'ям Миколи Плахотнюка названо одну з вулиць Деснянського району міста Києва.

Бібліографія

Білокінь, С. І. Плахотнюк Микола Григорович // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) [та ін.] ; Інститут історії України НАН України. – Київ : Наукова думка, 2011. – Т. 8. Па-Прик. – С. 270.

Микола Плахотнюк. Коловорот. Статті, спогади, документи [Текст].– Київ : Смолоскип, 2012. – 510 с.

Плахотнюк Микола Григорович, (1936) [Електронний ресурс] // Відкритий список. – Електронний текст. – Режим доступу:

[illegible]

Плахотнюк Микола Григорович [Електронний ресурс] // Віртуальний музей «Дисидентський рух в Україні». – Електронний текст. – Режим доступу: <http://archive.khpg.org/index.php?id=1113935930>, вільний (дата звернення: 19.04.2005). – Назва з екрану. – Мова укр.

Помер дисидент Микола Плахотнюк, соратник Чорновола і Сверстюка [Електронний ресурс] // День. – Електронний текст. – Режим доступу: <http://day.kyiv.ua/uk/news/060215-pomer-dysydent-mykola-plahotnyuk-soratnyk-chornovola-i-sverstyuka>, вільний (дата звернення: 06.02.2015). – Назва з екрану. – Мова укр.

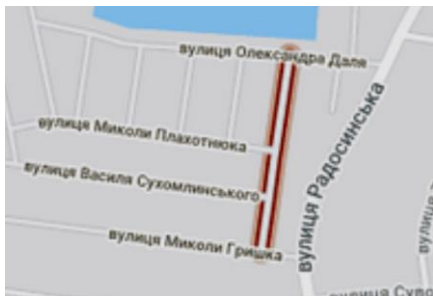

Вулиця Андрія Сиви

Пролягає: від вулиці Миколи Гришка до вулиці Олександра Даля. Сформувалася на початку 2010-х років як одна з вулиць котеджного селища Деснянське.

Сучасна назва: на честь українського актора, гумориста Андрія Сиви – з 2011 року.

Протяжність: 310 м.

Сова
Андрій Корнійович
(1912-1994)

український актор,
гуморист,
майстер художнього слова.

Біографія

Народився **30 грудня 1912 року в Одесі.**

Батьки Андрія Сиви приділяли багато уваги вихованню дітей.

Віддали майбутнього артиста в приватний дитячий садочок, де розвивали творчі здібності у дітей та творче ставлення до всіх предметів.

У школі ім. Івана Франка, підліток уперше вийшов на сцену як герой п'єси *"Робін Гуд"*.

По закінченню школи вступив у *Одеське морехідне училище*.

На теплоході «Цюрупа», об'їздив увесь світ. І часто, як згадує артист, чулося: *«Совушко, підкинь трошки гумору. Зобрази парочку речей із власного життя»*. В такі хвилини у майбутнього гумориста прокидалося нестерпне бажання показати на що здатен.

Оволодівши морської професією, він ще довго шукав своє місце в житті.

У 1938 році закінчив акторське відділення *Одеського театрального училища*.

У кіно з 1937 року.

У 1945 році митець переїздить до Києва і вступає до *Театру Радянської Армії*.

Після конкурсу в 1951 році був прийнятий до *Київської обласної філармонії*, в 1959 році – в *"Укрконцерт"*.

Андрій Сова володів талантом перевтілення в тих, хто майстерно зображений в сатиричних та гумористичних творах Остапа Вишні, Степана Олійника, Володимира Івановича, Павла Глазового та ін.

В його виконанні талановито звучали також поетичні та прозові твори Т. Г. Шевченко, А. С. Пушкіна, А. П. Довженка, В. Сосюри.

Давав концерти на головних сценах СРСР (Великий театр у Москві, Ленінградський театр естради), по всіх куточках неосяжної держави— від Соловецьких островів аж до Сахаліну.

Були виступи в Польщі, Німеччині, Чехословаччині, Америці, Франції.

Видатному майстру довелося перенести жорстоке випробування: 16 років він був прикутий до інвалідного крісла.

Помер актор **11 грудня 1994 року** в Києві. Похований на Байковому кладовищі.

Творчість

Ім'я Андрія Соби відоме широкому загалу глядачів. Народний артист України Андрій Соба *понад три десятки років* дарував гумористичне мистецтво зі сцени. Знявся у *45 фільмах*, серед яких найбільш відомі: *«Два бійці»* (1943) і *«Королева бензоколонки»* (1963).

Навіть коли митця здолала тяжка недуга, він не здався, не змінив ритму свого життя. Читав класику, написав книгу спогадів *«Дорога до сміху. Сторінки біографії»* (1991), спілкувався з артистичною молоддю, передаючи їй секрети майстерності.

Фільмографія

1938 – «Стара фортеця» (Кость Григоренко)

1939 – «Моряки» (підводник)

1940 – «Танкер «Дербент» (матрос Алексєєв)

1941 – «Таємничий острів» (мавпа Джу́п)

1941 – «Морський яструб» (матрос)
1943 – «Два бійці» (артилерист)
1943 – «Рідні береги» (матрос)
1943 – «Зниклий безвісти»
1944 – «Я – чорноморець» (боцман)
1945 – «В далекому плаванні» (писар Аксьонов)
1946 – «Центр нападу» (Степан Шувалов)
1947 – «Голубі дороги» (матрос)
1950 – «У мирні дні» (матрос Сучков)
1952 – «Максимко» (матрос Свистунов)
1954 – «Командир корабля» (Боровенченко)
1955 – «Тінь біля пірса» (веселий матрос Василь)
1956 – «Море кличе» (рибак Грицько)
1956 – «Є такий хлопець» (інженер-конструктор)
1956 – «Павло Корчагін» (петлюровець)
1956 – «Долина синіх скель» (шофер Кирюша)
1956 – «Незвичайне літо» (моряк з нічного патруля)
1958 – «Повість наших днів» (Хомич)
1958 – «Літа молоді» (директор будинку культури)
1958 – «Сватання на Гончарівці»
1959 – «Веселка» (Риндя)
1959 – «Якщо любиш...»
1960 – «Звичайна історія»
1961 – «З днем народження» (Будяк)
1962 – «Їхали ми, їхали» (швейцар)
1963 – «Королева бензоколонки» (Панас Петрович)
1967 – «Циган» (бухгалтер колгоспу)
1968 – «Розвідники» (боцман Черняк)
1970 – «А людина грає на трубі» (повар)

Відзнаки та нагороди

Народний артист УРСР (1965).

Вшанування пам'яті

З 1995 року щорічно 13 грудня в День Святого Андрія
Первозванного Союз кінематографістів України і Фонд сприяння

розвитку мистецтв України проводить конкурс артистів естради імені О. К. Соби.

З 2000 року у вересні в Одесі проводиться Всеукраїнський конкурс виконавців і авторів гумору та сатири, естрадного та фольклорного мистецтва імені Андрія Соби.

У 2011 році на честь Андрія Соби названо одну з вулиць Деснянського району м. Києва.

Бібліографія

Сова, А. К. Дорога до сміху [Текст] : сторінки біографії / Андрій Сова. – Київ : Мистецтво, 1986. – 112 с.

Вергеліс, Олег. Андрій Сова: відлуння театального роману [Електронний ресурс] // ZN.UA. – Електрон. текст. – Режим доступу: <https://dt.ua/personalities/andriy-sova-vidlunnya-teatralnogo-romanu.html>, вільний (дата звернення: 08.02.2013). – Назва з екрану. – Мова укр.

Вергеліс, О. А. Билет на вчорашний спектакль [Текст] : етюди в ностальгических тонах / Олег Вергеліс. – Киев : Laurus : Журнал "Радуга", 2012. – 366 с. : ил.

Вергеліс, О. Ще сміх не стих. Кілька сторінок із життя українського Луї де Фюнеса [Текст] : [Андрій Сова] // Дзеркало тижня. – 2007. – 21 груд. (№ 49) : фот.

Закоханий був в український сміх, що зігривав і чарував усіх [Електронний ресурс] // Письменницький портал Пилипа Юрика та Міжнародного фонду ім. Павла Глазового. – Електрон. текст. – Режим доступу: <https://pilipyurik.com/artysty/588-2013-10-30-10-33-42>, вільний (дата звернення: 30.10.2013). – Назва з екрану. – Мова укр.

Лицар сміху [Текст] : до 100-річчя від дня народження А. К. Соби (1912-1994) // Календар знаменних і пам'ятних дат. – 2012. – № 4. – С. 105-111.

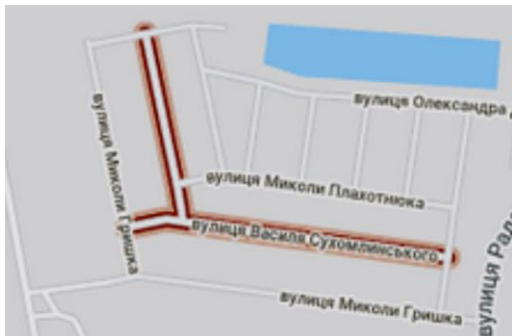
Вулиця Василя Сухомлинського

Пролягає: від вулиці Олександра Даля до вулиці Андрія Соби.

Сформувалася: на початку 2010-х років.

Сучасна назва: на честь українського письменника Василя Сухомлинського— з 2011 року.

Протяжність: 680 м.

Сухомлинський Василь Олександрович (1918-1970)

український радянський педагог,
публіцист, письменник, поет

Біографія

Народився **28 вересня 1918 року** в селі *Василівці* на *Херсонщині* у селянській родині.

У **1933 році** закінчив семирічку в рідному селі, а у **1938 році** одержав вищу освіту в *Полтавському педагогічному інституті*.

Працював викладачем української мови і літератури у середній школі рідного району.

У 1941 році, під час Другої світової війни, Василь Сухомлинський добровольцем пішов на фронт.

У січні 1942 року був важко поранений у битві під Ржевом. Осколок снаряду залишився в його грудях назавжди, від чого ліва рука втратила чутливість і рухливість.

Після війни, у 1948 році, Василь Олександрович був призначений директором Павлиської середньої школи на Кіровоградщині, де беззмінно працював протягом 23 років до кінця своїх днів.

Звичайну сільську школу він перетворив у справжню педагогічну лабораторію, де видобував скарби педагогічної мудрості.

Ці роки стали найпліднішим періодом його науково-практичної та літературно-публіцистичної діяльності. У Павлиші Сухомлинський створив свої найкращі наукові книги і твори для дітей.

Творчість

Його творчий доробок – 48 книг, понад 600 наукових статей, 1500 оповідань і казок для дітей.

Його книги присвячені вихованню і навчанню молоді, педагогізації батьків, методиці викладання мови і літератури в середніх школах тощо.

Твори В. Сухомлинського видані 53-а мовами світу, загальним тиражем майже 15 млн примірників.

Книга «Серце віддаю дітям» перекладена на 30 мов світу і витримала 54 видання.

Зірка Василя Олександровича згасла на 52 році життя,
2 вересня 1970 року.

Все найцінніше, створене Великим Учителем, назавжди увійшло до скарбниці вітчизняної педагогіки та національної культури.

Педагогічні праці

Сухомлинський, В. О. Вибрані твори [Текст] : у 5 т. – Київ : Рад. школа, 1977.

Сухомлинський, В. О. Батьківська педагогіка [Текст]. – Київ : Рад. школа, 1978. – 263 с.

Сухомлинский, В. Не только разумом, но и сердцем [Текст]: сборник статей и фрагментов из работ / сост. Л. В. Голованов. – Москва : Мол. гвардия, 1990. – 139 с.

Сухомлинский, В. А. Сердце отдаю детям. Рождение гражданина. Письма к сыну [Текст]. – Київ : Рад. школа, 1978. – 557 с.

Твори для дітей

Сухомлинський, В. Вогнегровий коник [Текст] : казки, притчі, оповідання / упоряд. О. В. Сухомлинська. – Київ : Вікар, 2007. – 200 с. : іл. – (Скарби української літератури).

Сухомлинський, В. Всі добрі люди – одна сім'я [Текст]: збірка творів / худож. О. Макієва. – Харків : Школа, 2013. – 160 с. : іл. – (Дитячий бестселер).

Сухомлинський, В. Навіщо дякують? [Текст] : [оповідання] // Школа доброти : оповідання, вірші, прислів'я, казки. – Харків : Белкар-книга, 2005. – С. 14-15 : іл. – (Веселка).

Сухомлинський, В. Усмішка [Текст] // Чарівне слово : оповідання. – Харків : Белкар-книга, 2005. – С. 30-33 : іл. – (Веселка).

Сухомлинський, В. Чиста криниця [Текст] : казки, оповідання, етюди : для сімейного читання / упоряд. О. В. Сухомлинська ; передм. Д. С. Чередниченка. – Київ : Веселка, 1993. – 287 с. : іл.

Вислови В. О. Сухомлинського

«Дитинство – це світ з іншими життєвими нормами, з іншими поглядами, навіть з іншою мовою».

«Читання – це віконце, через яке діти бачать і пізнають світ і самих себе».

«Любов до Батьківщини неможлива без любові до рідного слова».

«Без поваги, без любові до рідного слова не може бути ні всебічної людської вихованості, ні духовної культури».

«Сім'я – це джерело, водами якого живиться повноводна річка нашої держави».

Вшанування пам'яті

Його ім'ям названі:

- відомча відзнака Міністерства освіти і науки України;
- Державна науково-педагогічна бібліотека України;
- Олександрійський педагогічний коледж на Кіровоградщині;
- Український коледж у м. Києві;
- Миколаївський національний університет.

Створені та активно працюють:

- Міжнародне товариство послідовників Василя Сухомлинського (Німеччина, м. Марбург, 1990);
- Українська асоціація ім. Василя Сухомлинського (1991);
- Всекитайське товариство прихильників Василя Сухомлинського (1998).

Проводяться щорічні всеукраїнські педагогічні читання *«Василь Сухомлинський і сучасність»*.

Бібліографія

Зубченко, Тетяна. Культура взаємин у сім'ї [Текст] : школа і родина : [вірші, притчі, оповідання В. Сухомлинського про родинне виховання] // Початкова школа. – 2019. – № 1. – С. 54-57.

Качкалда, В. П. Краса людської душі [Текст] : 100 років від дня народження В. Сухомлинського // Позакласний час. – 2018. – № 8. – С. 3-10.

Кремень, Василь. Педагогіка Василя Сухомлинського: відповіді на запити часу [Текст] : [чому так високо цінує світ педагогічні ідеї видатного українського педагога Василя

Сухомлинського] // Голос України. – 2018. – 20 верес. (№ 176). – С. 4 : фот.

Кулик, Наталія. Сухомлинський FOREVER [Текст] : [до 100-річчя від дня народження Василя Сухомлинського] // Освіта України. – 2018. – 8 жовт. (№ 39). – С. 8 : фот.

Лящук, Любов. Використання ідей В. О. Сухомлинського у формуванні педагогічної компетентності вчителя [Текст] // Початкова школа. – 2019. – № 9. – С. 1-4. – Бібліогр.: с. 4.

Новожилова, І. Г. Ідеї В. О. Сухомлинського щодо виховання громадянина-патріота в сучасній освітній практиці [Текст] : школа педагога // Мистецтво в школі. – 2019. – № 2. – С. 2-5. – Бібліогр.: с. 5.

Самобутній педагог [Текст] : [до 100-річчя від дня народження видатного українського педагога Василя Сухомлинського] // Шкільна бібліотека. – 2018. – № 8. – С. 86-88 : фот. – Цитати В. О. Сухомлинського: С. 86-88.

Іменний покажчик авторів та назв творів

Андріанова-Гордієнко Н. М. 89

Антоненко Аліса 94

Апросяненко О. О. 24

Асєєва Н. 51

Бальзак О. 15

Бартош Є. 61

Белоусова Анастасія 94

Білаш Олександр 99

Білаш Павло 110

Білокінь С. І. 119

Бондаренко Р. І. 61

Борисов Дмитрий 82

Бутук А. 51

Велєдницька Тетяна 94

Вергеліс О. 124

Верьовка Григорій Гурійович 104

Видатні українці 72

Висоцький В. 30

Він робив більше, ніж обіцяв 46

Вірський Павло Павлович 110

Владислав «Вадим» Николаевич Волков 77

Владислав Волков 77

Волков Владислав Николаевич 77

Воронова Мальвіна 66

Вулиця Миколи Матеюка (Київ) 85

Высоцкая И. К. 30

Высоцкий на Таганке 30

Гаврилук Л. О. 104
Галкіна Н. В. 66
Гандзій Олександр 38
Гарізан Н. В. 66
Гирич І. Б. 19
Гойденко Ольга 24
Горбатюк В. 110
Гордійчук М. 34
Гришко Микола Миколайович 114
Гузь О. О. 94

Дамы сердца 15

Данькевич Константин Федорович 34
21 червня 2015 року 42
Дениско Наталія 15
Денисова Т. Н. 38
Дмитрий Милютенко 89
До ювілею 19
Дорош Євген 24
Драйзер Т. 38
Дубинянская Яна 57

Єгорова, Зоя. 53

З талантом 34

З любов'ю до України 94
Закоханий був в український сміх, що зігрівав
і чарував усіх 124
Закоханий в Україну 15
Закревський Микола Васильович 42
Зодчий Володимир Ніколаєв 61
Зодчі Беретті 19

Зубченко Тетяна 129

Игорь Васильевич Курчатов 82

Игор Курчатов 82

Його картини стали явищем 24

Кальницький М. 61

Капельгородська Н. М. 89

Карамаш С. 46

Качкалда В. П. 129

Клименко Ганна (Синьоок) 94

Комаров О. 89

Константин Федорович Данькевич 34

Корбач Іван 104

Корнійчук Володимир 99

Коршунов С. 52

Кремень Василь 129

Кузина С. 82

Кулик Наталія 130

Купчик Лідія 72

Курилко Алексей 30

Лаврухін М. 46

Леонід Биков 24

Лифар С. 51, 52

Лицар сміху 124

Лук'яшко Катерина 72

Лящук Любов 130

Макаренко Виктория 52

Макаренко Гарій 15
Матеюк Микола Антонович 85
Матеюка Миколи вулиця 85
Матяш Марія. 52
Маяковський Володимир Володимирович 57
Микола Плахотнюк 119
Мілютенко Дмитро Омелянович 89
Музей Бальзака 15

Немкович О. М. 34
Нить Ариадны к Цветаевой 66
Новожилова І. Г. 130

Он стільки сил вложив 46
Овчаренко Єдуард 99
Осипчук І. 19
Очкурова О. Ю. 82

Павличко Дмитро 99
Пісня жива-жива й Україна 104
Плахотнюк Микола Григорович (1936) 119
Плахотнюк Наталія 30
Поліщук Тетяна 52
Полюга Любомир 72
Помер дисидент Микола Плахотнюк, соратник Чорновола і Сверстюка 119
Проспект генерала Ватутіна перейменовано на честь Романа Шухевича 72
Путова Г. 57

Салій І. М. 46
Самин Д. К. 82

Самобутній педагог 130
Сарычева З. А. 114
Світло поезії срібної доби 66
Серж Лифар 52
Скромный и безжалостный Дмитрий Милютенко 89
Сова А. К. 124
Станкович Є. 99
Сухомлинський В. О. 127, 128

Тайстра Людмила 110

Творець ботанічного саду на схилах Дніпра —
Микола Гришко 114
Теодор Драйзер 38
Терещенко Г. 89
Тетерук С. 104
Турець В. 104

У м. Києві 24

Ульяновський, В І. 19

Федорова Л. Д. 42

Фізики о себе 82

Финкель Леонид 94

Червінський Віктор 72

Черевченко Т. М. 114

Черкаська Ганна 57

Чернощєкова Т. М. 82

Шелест Валерія 24

Шендеровський В. 114

Шпак Віктор 15

Шолом-Алейхем 94

Штокало Василь 72

Эртель Денис 30

Яновська Людмила 24, 30

